

XIV. Broj

Glavna i odgovorna urednica: Ivana Šeput

Uredništvo: Jakov Bajić, Sara Kopeczky, Andrea Jović, Kristina Kodžoman

Savjetnici: dr. sc. Simon Ryle, dr. sc. Melanija Marušić, Melita Anušić

Lektura i korektura: Ivana Šeput, Jakov Bajić, Sara Kopeczky, Andrea Jović, Kristina Kodžoman

Crtež na naslovnici: Lucy Campbell

Grafička obrada naslovnice: Dorotea Grgatović

Kontakt: Filozofski fakultet u Splitu, ured Odjela za anglistiku, Radovanova 13, 21000 Split

E-mail adresa uredništva: thesplitmind1@gmail.com

Web stranice: <https://www.facebook.com/split.mind.3>

Nakladnik: Filozofski fakultet u Splitu

Tiskara: Dalmacija papir

Naklada: 300 primjeraka

ISSN: 1845-6588

THE SPLIT MIND

Časopis za književnost i kulturu studenata
Filozofskog fakulteta u Splitu

Split, 2016.

SADRŽAJ

Riječ urednice	5
----------------------	---

POEZIJA

Ivana Čagalj	11
Marija Biljan	13
Anđelka Korčulanić	15
Boris Kvaternik	17
Fikret Ćaćan	18
Goran Gatalica	19
Igor Petrić	20
Monika Zadro	23
Sara Kopeczky	24
Jakov Bajić.....	25

REZULTATI NATJEČAJA ZA NAJBOLJU NEOBJAVLJENU PJESMU GRADSKOJ KNJIŽNICE SOLIN 2015.

Jakob Filić	29
Tomislav Augustinčić	31
Stipe Odak	33

PROZA

Asmir Glibanović	37
Davor Štifanić	42
Ivan Gaćina	48
Karlo Šimac	50
Sara Kopeczky	56
Luca Kozina	60
Sonja Gašperov	62
Smilja Savin	65

Ružica Gašperov	68
Nada Vučičić	74
Jakov Bajić	76
Manja Šegrt	85
Ivana Čagalj	94

PRIJEVOD

Melita Anušić	98
---------------------	----

RIJEČ UREDNICE

Prošlo je već 12 godina otkad je svjetlo dana ugledao prvi broj časopisa The Split Mind. Sada u ruci držite već 14. izdanje koje, ponovno, vrvi svježom prozom i poezijom. Na tome smo, naravno, zahvalni svima vama koji nam iz godine u godinu šaljete svoje radove.

Zahvalnost dugujemo i našem dekanu, Aleksandru Jakiru, koji je uvijek dostupan i spreman pomoći uredništvu u svim okolnostima. Također, Studentskom zboru Sveučilišta u Splitu koji su marljivo radili na ostvarenju ovog studentskog projekta. Zahvaljujemo se i profesorima Filozofskog fakulteta, Melaniji Marušić, Simonu Ryleu i Brianu Willemsu koji su već dugi niz godina podrška i oslonac časopisa. Za ilustraciju zahvalnost dugujemo umjetnici Lucy Campbell koja nam je nesebično ustupila svoj rad. A naposljetku, hvala i dragim kolegama u uredništvu, Sari Kopeczky, Kristini Kodžoman, Jakovu Bajiću, Andreji Jović i našoj suradnici i nekadašnjoj urednici, Meliti Anušić. U ovakvom timu rad na časopisu postaje pjesma.

A pjesme i kratke priče bit će uz dragog nam čitatelja najdražeg nam časopisa sljedeće 104 stranice, i toplo se nadamo da nećete požaliti vrijeme koje nam poklonite.

Ivana Šeput

POEZIJA

BECKETT ILI LAGALI SU NAS DA SE UČI IZ POGREŠAKA

Ivana Čagalj

„Fail again, fail better“

Samuele, ne uspijevam te pročitati

Tome je evo deseta godina

Samo te uprtim pa klipsam pa galopiram pa ponovno

„Plačem, dakle postojim“

Ako je moguće razvaljati se po prosceniju i isjeći kalupima za kolače
i razdijeliti se na likove na uloge na figure

Pretočiti se u Nellinu bačvu u Estragonove čizme u usta crnkinje
koja te – u Irskoj u Crokeru jednog travnja jednog zelenog – sriče
bijelim zubima i jezikom reskim kao pad kao apsurd

Pretočiti se

Kapati s lustera

U isti mah biti u loži na sceni ovdje i tamo

Ili ne biti uopće

Ako je moguće

Onda jesam

BOG SPAVA U ORGULJAMA

Ivana Čagalj

kad poslije večernje crkvenjak povuče zasune
i kad se ohlade voštanice
bog se išulja iz principala i radi slalom među klupama
okrzne pokoje klečalo
bučne u škropionicu
otrese se pred cvijećem
lusterima kao lijanama odbacuje se do kora
pobrkao kockice vitražnog mozaika
poljubi ulaznu kvaku
bog se razdaje i ostavlja
prije zornice povuče se na ležaj
ako ponekad vidiš orguljaša namrštena kako se bori s pedalama
to se zaigrani bog malo više ispružio u snu
umoran, mora biti da je i tebi sinoć ostavio trag
umjesto svirala ponudi mu otvoren dlan
i bog mora negdje nasloniti glavu

PALERMITANSKA

Marija Biljan

Cijedi se
žuta vrućina
palermitanskih ljetnih mjeseci
kašalj prođe
uz raštimanu radio stanicu
kroz poru zida
debelih naših ćelija
Ljeto je
i nedjelja
i podne
i sve u slagalici te slike
koju zamišljamo
na južnjačkom jugu
Možda samo još zvuk motora
jednom truba
malo glasova
dok se zatvaraju vrata
ispred kojih čeka smeće -
da ode

nema nikoga da uđe
Pod prozorom mi grad
kojeg ne poznajem
u krevetu sjena
koju poželim

Zrak nosi sol
i šumi
ljetnu slabost lišća
U njemu bruji
i sirena
i sjene
koje želim opipati
u gradu
kojeg želim upoznati

MEMENTO

(Arsenu, njegovim riječima)

Andelka Korčulanić

Život je balada o prolaznosti,
troši se kao kreda
u ministarstvu straha.
Moj prijatelj je umro
u vrijeme ironije,
amigo,
čovjek kao ja
na putu za raj...,
a nije mi dospio reći,
djevojci iz svoga kraja,
ono sve što zna o meni,
o mladosti
i nježnostima u mraku,
o ljetu sa Irenom
i jednoj kapi čistoga života
sa mirisom mora
i okusom soli.

Ostala je pusta kuća pored mora.

Odat će me oči
u proljeću bez tebe.

ZELENO

Zelenu ljubav dijelim s Lorcom.

Ne, nisam mjesečar i ne pišem sonatu,
pišem o jahačima zelenih valova
na South Beachu i zelenim papigama,
o Green Bayu i čarima ribolova,
krijesnicama što zeleno svijetle noću
i zelenom vitezu iz mojih snova,
o jednom kasnom proljeću u Zelengaju,
poljupcima i nedozrelom voću
i vrućem zelenom čaju
po povratku u Zelen Dvoru,
o pistachio sladoledu
na Zelenoj Punti u Kukljici,
i šutnji zelenih algi u dubokom moru,
Marjanu, zelenom srcu Splita,
o tajni Zelenog jezera pokraj Tragosa,
o suncu u zelenim očima
i vrisku trava dok sam trčala bosa
na Šolti, u masliniku punom sjena.

Zelenu ljubav dijelim s Lorcom.

Njega odavno nema,
a ni ja više nisam zelena.

JEDAN PLUS JEDAN

Boris Kvaternik

Toliko sam sam da moja samoća ponekad klija
Poput bolesnog sivog lišaja
Iz kojega izrastaju pjesme o nevremenu, vučjim krikovima i
prozirnim bogaljima.

Toliko sam sam da mi se čini kako se napuhujem od samoće
I osjećam kao da bi mi utroba mogla prsnuti
A iz nje bi tada izmilio grbavi mali pajac
Usahle desne ruke, koji smiješnim glasićem poziva zabludjele duše
Da mu se pridruže u podzemnoj onaniji

Toliko sam sam da više ne mogu zamisliti plavetnilo mora,
Niti igru ptica u večernjim krošnjama.
Jedino što vidim je taj debeli i dlakavi pauk koji grize svoje stražnje
noge na stropu moje sobe
Dok ne proguta cijelog sebe, i dok mu usta ne implodiraju te ne
nestane kao da ga nikad nije ni bilo,
A za njim se ostaje ljuljati tek jedna gotovo nevidljiva srebrna nit
Koja će već sutra biti zauvijek izbrisana metlom neke radišne ruke,
kojoj neće biti stalo
Do kanibalske osamljenosti jednog paučića.

Toliko sam sam da to uskoro neću više niti znati,
Jer jedan plus jedan ostaje zauvijek jedan
U vrtu u kojem poput kolaca rastu same nazubljene jedinice.

MORE

Fikret Ćaćan

More morno, more neumorno,
uzbibano oduvijek a horno;
koja sila, koja, to se pitam,
valja vale i diktira ritam?

More morno, more neumorno,
sanjam pa ti huku čujem zorno;
valovi se pretječu i gaze
prema cilju bez ijedne staze.

More morno, more neumorno,
okruženo ali nepokorno;
vođeni se taru elementi
obdan, obnoć, i zimi i ljeti.

More morno, more neumorno,
sanjam pa ti vidim teški romon;
dopire iz predalekih strana
odjek borbe dva levijatana.

More morno, more neumorno,
u snu zvučiš sumorno i borno;
grčko-rimskim stilom evo sad su
Neptun i Posejdon u koštacu.

More morno, more neumorno
ori, gori, rogobori, mori.

RAZBIJANJE JUTRENJA

Goran Gatalica

Ti si ljubavi zaboravljena čaša peluda
zbog koje svjetlosti
postaju čudne skitnje
i oslikane plave ptice
sad zaklonjene od kiše
jecaju u krvotoku zemlje žive
poput kaputa kojeg si obukla
za daleko svanuće.
Tvoje rame ne tražim
da isplaćem muškost
preostalog svijeta.
Ne tražim topovskom salvom
da razbijem jutrenje
u komade poredanih zvijezda,
i da se možda
s tvojom prbudim
ponovno u dlanovima.

OPET SI OTIŠLA

Igor Petrić

Sva ta stanja
u koja povremeno upadneš,
koja te iznenade kad nadaš se najmanje
ne znače niša.
Pusti neka prođu.
Vrijeme liječi i najopakije bolesti.
Ovdje si samo gost
i to ne možeš promijeniti.
Jednosmjerna karta i dalje je kod tebe.
Ma koliko se trudila
ne možeš ju sakriti, baciti od sebe daleko,
spaliti na lomači vječne vatre religije,
običajnih priča i maštovitih snova.
Za sad ne možeš ništa osim živjeti.

OPET SI OTIŠLA II

Sva ta stanja
u koja povremeno upadneš,
koja te iznenade kad dobro je sve
jednostavno zaboravi i uživaj dok ide.
Ne pametuj previše.
Uživaj u svakom trenutku,
jer već sutra putovanje može završiti.
Nitko ne zna
niti može precizno izračunati koliko će trajati.
Smiri se,
opušteno prepusti trenutku
i uživaj u svakom novom jutru
novom danu,
večeri.

OPET SI OTIŠLA III

Sva ta stanja
u koja povremeno upadneš,
koja te iznenade kad ne misliš previše
jednostavno
prekini,
reci dosta je.

ANATOMIJA (NOĆI)

Monika Zadro

Pišem po papiru crvenih obrisa
Lagano otičem i osjećam
da su mi ruke inficirane
klementinama
U ovoj kući nema čvrstog tla
i noć mi boji vene
i vozi se po meni
na Rog biciklu
Po koljenima mi niču
djetinjasti crteži
indijanskih plemena
Iz moje vatre izviruje
plastično cvijeće
Sve gubi prvotno značenje
i Google nikad nije čuo
za ono što sam sanjala

Kolika je zapravo vjerojatnost
da se ovdje može
dočekati
jutro?

NIJE LAKO VOLJETI ŽENU

Sara Kopecký

Nije lako voljeti ženu
Koja živi na vrhovima prstiju
Trza se na najtiši zvuk
Pa očima traži krivca
Sve dok joj se pogled
Na tebi ne zaustavi.
Nije lako voljeti ženu
Čiju ljubav ne možeš kupiti u rinfuzi
Odabрати i izvagati
njeno tijelo njenu toplinu njenu odanost
Kao jabuke ili bademe u prodavaonici.
(Ako si ne možeš priuštiti cijeli paket
Bolje ti je da je ni ne gledaš.)
Nije lako voljeti ženu
Koja svaku tvoju šutnju
Prevodi kao dosadu
Čiji je ona jedini uzrok i posljedica.
Nije lako voljeti ženu
Koja svaki tvoj umor svojata
Kao da je sav tvoj svijet
Nije lako voljeti ženu
Koja ljubav ne mjeri u ružama
Osim onima obojenima vlastitom krvlju
Nije lako voljeti ženu
Dok ti crna zemlja ulazi pod nokte
Znoj teče niz napete mišiće
A grlo se guši od prašine
Jer ona jedino takvu
Ljubav priznaje.

NOSIM BOJE KOJE SAME HODAJU

Jakov Bajić

Nosim boje koje same hodaju
 imam puno sivih zona
 I to mi smeta –
 Ti si čudna
 Tvoje ruke su kistovi koji slika-
 -Ju nove osjećaje
 Po meni
 Ako ti dozvolim –
 U sivim jutrima pod prije-
 -tnjom kiše
 Da me nacrtáš nasmijanog
 Hoćeš li - ?
 Upozoravam te
 Moja krv nije crvene boje
 Za to ćeš morati koristiti svoju
 Morat ćeš me i prvo sakupiti
 Neki dio ću sigurno zaboravi-
 -ti negdje
 Ali naći ćeš me nadam se
 Ti imaš prste kao pastele
 Ti si umjetnica a ja sam umjetan
 Kao Lutka od voska
 Ne dam se oblikovati
 Mrvim se i lom-
 -im po lijepim stolnjacima
 A pod vatrom se
 T
 o
 p
 i
 m

REZULTATI NATJEČAJA ZA NAJBOLJU
NEOBJAVLJENU PJESMU GRADSKE
KNJIŽNICE SOLIN 2015.

1. Nagrada

DŽEPNI OBLAK

Jakob Filić

Od magle i rose,
Maslačkove sjemenke
I duše jedne umiljate mačke
Stvorio sam
Jedan mali veseli oblak.
(moj dobri i pitomi ljubimac)
Posvuda sam ga nosio u džepu,
Pa kad mi je bilo dosadno
S njim sam se igrao.
Ponekad sam ga stavljao na dlan
I puštao da kiši,
Gledao ga kako mijenja boje,
Dragao ga kako se draga pas
(i govorio – dobri moj).
Rijetko je kada sijevao,
Samo kad sam bio jako loše raspoložen.
Kad sam ga puštao da mi sjedi na ramenu
Ljudi su govorili
Da mi je glava u oblacima.
Za vedrih i vjetrovitih dana
Vodio sam ga u šetnju
Kao balon na uzici.
Zimi je volio sniježiti,
Ali to je bio poseban snijeg.
Zajedno s pahuljama miješale su se maslačkove sjemenke.

Ponekad,
Kad sam bio jako umoran,
Rasprostirao se kao jastuk
Pa mi u snove slao
Uspavljujuće dobrodušne kiše
Okrugle bjeline
Meke i tople prostore.
Četiri smo se godine družili,
A onda jednog jutra
Morao je otići –
„Nemoj se ljutiti,
U tvome džepu i snovima
Postalo mi je pretijesno.
Vrijeme je da pođem
U plave obzore.
Ali jednog dana,
Kada napravimo puni krug,
Vratit ću se ovdje.
To će biti moji posljednji trenutki.
Doći ću se s tobom pozdraviti.“

Dugo sam čekao,
A onda jednog dana
Kad sam već ostario
(moja kosa – boje oblaka)
Zasniježilo je pahuljama
Pomiješanim s maslačkovim sjemenkama.

2. Nagrada

***PRIJATELJEVA SU USTA SVETA JER SU POLJUBLJENA

Tomislav Augustinčić

„prijateljeva su usta sveta, dok nisu poljubljena“

Vladimir Čerina

vocal tmial avilxval amuce pulumxva snuiaφ.

(„The votives of the temple yearly have been as numerous as the stars“)

nepoznat autor, Pirgijske ploče (oko 500. pr. n.e.)

Prijateljeva su usta sveta jer su poljubljena,
jer me njima ljubi: mekim poljupcima, puninom pjesama,
slinom oporom poput bijelog vina,

a zvijezde se tad ruše poput zelenih smokava,
živim plamenom i zlatnim aureolama,
poput đavoljih šibica, jabuka (tako mi kažu)

a poljupci su godišnje brojni kao zvijezde
slagani jedni po drugima, preslagivani, utiskivani
po opnama i mesu tijela, po kosi, dlanovima, po tabanima

i svaki iznova boja zrak oko nas kao trag,
razvučeni su nebesima plafona, poput meteora,
ovješeni oko nas u zraku poput ljetnih bubica u petljama oko svjetla.

PRVI SNIJEG NA JERUZALEM

Stipe Odak

Te noći si zaspala otvorenih usta.
Učinilo mi se da je pčela ušla kroz tvoje usne
i gnijezdo savila u tvojoj utrobi
slično onom kojeg je Samson vidio kraj puta
i od njega jeo.

Miris prženog šećera oko nas lebdi
i nikad nije bilo tako hladno u tvojoj sobi.
Ispruženi smo u obliku Cipra,
podijeljeni napola,
a divlje raslinje niče na granicama ožiljka.

Sam ću odrezati svoju kosu
i položiti je kraj uzglavlja
da je lako nađeš kad se probudiš.

Grieh je tvoj što uđeš duboko,
a onda obrišeš korake – brazde veslom nacrtane
kojih kao da nikad ni bilo nije.

Past će noćas prvi snijeg na Jeruzalem.

I ja ću brašno posuti po sobi,
da vidim tvoje stope kako odlaziš.
I ja ću brašno prosuti po sobi.

PROZA

POSLJEDNJA VOŽNJA

Asmir Glibanović

– Prislonio je rub čaše na usne, povukao kratki gutljaj, spustio čašu i izvadio tabakeru iz unutrašnjeg džepa jakne. Drhtavim rukama je petljao oko pakovanja šibica, napokon uspio uspješno kresnuti, povukao prvi dim i pogledom prelazio preko stvari i ljudi oko sebe. Nakon nekoliko krugova, pogled mu se zaustavio na meni; vjerovatno jer sam jedini pored njega sjedio za šankom.

– 'Aj živio! – reče i podiže čašu.

– Živio druže. – uzvratio sam identičnom kretnjom, doduše sa flašom piva. Nisam ja momak za žestinu.

– Eh, boli tebe briga, sjediš, piješ, ni o čem' ne misliš.

– Pa i ti radiš to isto. – odgovorih, pomalo uvrijeđeno.

– Hahaha, opusti se, nisam mislio ništa loše, drago mi je što je tako. – izgovori kroz isprekidan osmijeh, tipičan za starije ljude. Dobro, ne baš toliko starije. Recimo da je bio u ranim četrdesetim po mojoj slobodnoj procjeni.

– Šta piješ? – upitah ga i premjestih se na mjesto pored njega.

– Konjak. Samo to mogu.

– Majstore, daj nam još jednu turu. – rekoh debeljuškastom šankeru, pri tome spuštajući izgužvanog cenera na šank.

– Neka sine, ne moraš...

– A ne moram, al' jebi ga, bolje pit u društvu, dvije-tri marke su nikakva cijena za to. – uzvratih sa slabašnim osmijehom.

– Dok je za nečije društvo to i prevelika cijena, neki ne vrijede ni feninga, jesi li' pomislio na to?

Dok sam razmišljao o njegovog izjavi, šanker se dogegao sa pićem, zgrabio zgužvanu novčanicu i ostavio gvozdenog petaka.

– Neka druže, uzmi i ovo za sljedeću turu. – rekoh, gurnuvši petaka prema njemu i okrenuvši se nazad prema mom sagovorniku, nastavih – Nego, šta ti ono reče? Neki ne vrijede ni feninga?

– Pa ja. Đubradi ima svugdje, tako je isto i među ljudima. – izusti, ispuštajući dim cigare i riječi kombinovano.

– Pa ima, nije da nema, al' nema njih u ovakvim mjestima, oni su u odijelima i foteljama, grabe kapom i šakom. – odgovorih i povukoh gutljaj piva.

– Eh sinko i ja sam nekad tako mislio. Jebi ga, ishrda te život, nauči da ustvari ništa ne znaš, natjera te da gledaš drugačije na sve. Mah i ja lupetam, šta tvoju generaciju boli briga za to... Ja ba, ja sam Ramiz. – završi s govorom i ispruži ruku.

– Samir, drago mi je. – uzvratih imenom i stiskom ruke.

– Samire, šta radiš ti u životu?

– Studiram.

– Šta, kako?

– Bosanski jezik i književnost, druga godina.

– A književnik? Je l' de svi ste vi malo opičeni?

– Hahaha, pa jesmo pomalo, profesionalna deformacija, šta ćeš. A ti? I izvini što te ne persiram, nije takva situacija.

– Ma zajebi persiranje, nisam ti ja profesor nit' jedan od tih tvojih učenjaka, jedva srednju završio i onda ganjaj hljeb kako možeš. Bauštela, kopanje, radio šta sam mog'o, valja nahranit porodicu.

– Imaš djece?

– Aham, sina, malo mlađeg od tebe, završava sad srednju. Dobar je mali, snač'e se on već, dogurat će više od mene u svakom slučaju.

– Neka, neka. Pa eto vidiš da ti nije sve tol'ko crno.

– Ma jašta je ba. Ubi me pos'o, ubi me sve, da nema njih dvoje davno bi ja ovo sve pos'l'o u tri materine i kampov'o po kafanama. Samo mi je to ostalo.

– Pa što bolan, kakav ti je to pos'o, što ne nađeš šta drugo onda?

– Ma kakav će bit, zajeban družu. Pojede me, ko god da me vidi, smuči mu se život. Samo čekam kad će i mene neko roknut.

– Šta si ti to jebo te, GrimReaper? – procijedih kroz smijeh.

– Šta ti je to?

– A? A izvini, smrt ba. Ono, crna kapuljača i to, kosač duša i ti fazoni.

– A to, ma jok, nisam taj il' ta. Al' jesam zaposlen za nju – njega – njih...Zabit im.

– Šta?

– Ma ja sam ti prevoznik smrti. – izgovori s nevjerovatnom lakoćom i posegnu za novom čašom koju je šanker upravo postavio ispred njega. Šanker pokupi njegove čaše, moju praznu flašu i pogledavši u mene prevrnu očima.

– Kakav ba prijevoznik smrti?

– Pa eto tako, ja prevozim smrt. Zato me narod ne voli.

– Da ti nisi popio malo previše, a?

– Ma jok, ovo mi je treća. Ovu završim i odoh.

– Pa halo, prijevoznik, kako pijan za volan bolan? – ispalih uz salvu smijeha.

– Ma samo tako mogu izdržat. Trijezan da odem, zadnji put bi mi bio.

– A je l' ba, kakva je ona?

– Ko?

– Pa smrt.

– Nemam pojma, moje je samo da vozim. Mada ne mogu nešto zamisliti da je lijepa. Kad god da dođem svi plaču i gledaju me ko da sam ja tu nešto kriv... Kad mene dočekuju tako, kako li je tek onda njoj? Ko će ga znat...

– Eh stari nije ni tebi lako... Nego da ti nećeš zakasnit?

– Sine moj, smrt nikad ne kasni. Samo se može desiti da dođe prerano, al' kasno nikad... – reče mirno, ispi ostatak konjaka na dnu čaše i pokupi stvari. – Živi jarane, živi! Mlad si još iskoristi to, previše sam takvih vozio za svoje vrijeme. – završi polako, pruži mi ruku i odšeta iz kafane.

– Eh jadan čovjek. – pomislih dok sam ispijao pivo i razmišljao šta dalje, kad mi se mobitel, iz džepa jakne, oglasi porukom za SMS.

Od: Dino

– Kafandžijo ajde do mene ubo sam tiket ;)

Za: Dino

– Opaaa! Eto me za dvadesetak minuta, samo da svratim do stare.

Pokupio sam stvari, obukao jaknu i izašao na prohladni septembarski zrak. Prepriječio sam kroz park, izbio pored Panonskog jezera i ispod nadvožnjaka nastavio prema Skveru. Stara

je rekla da navratim i pokupim neke sitnice pa taman da to uklopim sa Dinom. Znajući njega čeka me cijela noć pijančevanja. Stara je sjedila na gajbi ispred prodavnice u kojoj je radila zadnjih desetak godina i pušila svoje slim cigare, koje su bila vječita teme zajebancije u našoj kući.

– De si stara, šta ima?

– E sine tu si, ček samo minut. – reče i utrča u prodavnicu.

Pojavila se nazad kroz desetak sekundi sa ogromnim cegerom, bez sumnje prepun nekim tričarijama i sitnicama. Počela je objašnjavat šta je sve unutra, donijela komšinica iz Njemačke („Duša, uvijek nas se sjeti...“), ali moju pažnju je privukla poveća kolona ljudi koja nam se polako približavala.

– A ti opet piješ a? Bazdiš na pivo stoko alkoholičarska!

– De ba stara, dva-tri piva popio, ništa posebno, al' što sam sreo neku budaletinu. Veli lik da je prijevoznik za...

Stara je ovdje podigla ruku da me ušutka i pogledom sugerisala prema koloni koja je sada bila na desetak metara od nas.

– Čekaj da prođu, nekulturno je pričat.

– Šta nekulturno, koji su ovi?

– Dženaza mamlaze, šuti!

Kolona je sada već prolazila pored nas. Pogledom sam prelazio preko njihovih uplakanih i snuždenih lica i ipak shvatio staru; nemoguće je bezbrižno ćaskati kad je smrt tu. Prolazi odmah pored tebe. Razmišljao sam o Ramizu i njegovoj priči o poslu koji radi i pred očima vidio njegovo lice. Trebalo mi je nekoliko sekundi da shvatim da to nije nikakvo sjećanje, već da zapravo gledam u Ramiza, tu, ispred mene. Sjedio je iza volana pogrebnog vozila, pogrbljen i snužden i fiksirao pogled na cestu ne obraćajući pažnju ni na šta drugo oko sebe. Skamenjen sam gledao kako prolaze i razmišljao o Ramizu.

Koliko god to morbidno zvučalo, lako je ovima što su došli na dženazu; oni će doći, odraditi što treba i otići. Tuga će i dalje biti tu naravno, ali odvratni osjećaji bijesa, tuge i još milion nekih osjećaja koji su u isto vrijeme prisutni samo na dženazama i grobljima će iščeznuti iz njih već sutradan. Iz Ramiza neće, nikada... To je

njegova svakodnevica, njegovo sve, taj osjećaj je prisutan na svemu oko njega, čak i hrani koju donese kući. Njegovi to vjerovatno ne primjećuju, ali njemu čak i hljeb ima odvratani ukus, jer je svjestan kako je došao do njega: prevozeći smrt, odvozeći život od drugih, čitav smisao njihovog postojanja, u jednoj jednostavnoj vožnji. Kolona je prošla i stara je nastavila pričati, a ja sam i dalje gledao za njima i razmišljao o Ramizu.

– I šta ti ono reče, da si sreo neku budaletinu je l'? Šta je bilo, je l' ti uradio šta, da te nije ko nap'o ne daj Bože!? – uznemireno upita stara.

– Šta? A to, ma jok zajeb'o sam se, nije budaletina nikakva...

– Pa šta je, ko je?

– Ma, samo jedan dobar čovjek osuđen na najgori posao na svijetu.

– ispustih riječi uz poljubac na njen obraz, podigoh ceger i zakoračah prema kući, pitajući se kad će Ramiz ući u kafanu, popiti dva-tri konjaka i uputiti se da preveze nekoga od meni dragih ljudi ili čak i mene. Moramo ostaviti neki trag na ovom svijetu prije toga. Valja zaslužiti kartu za tu posljednju vožnju...

IDIOTI

Davor Štjefanić

Toga dana jedan muškarac se vozio svojim automobilom prema trgovačkom centru. Bio je kasno poslijepodne i prilično prometno. Vozio je iza automobila koji je usporio i skrenuo bez da je upalio žmigavac.

- Žmigavac majmune!! - povikao je i trubio

Nastavio je svojim putem

Ubrzo nakon toga u retrovizoru je primijetio automobil koji je blendao i upalio rotacijska svjetla. Stao je sa strane i gledao kako dvije osobe izlaze iz automobila. Bila su to dva muškarca otprilike u tridesetim godinama života. Izgledali su kulturno u svojim trapericama i košuljama dok su se približavali njegovom automobilu. Spustio je prozor i započeo razgovor s njima.

- Dobar dan - rekao mu je jedan od ove dvojice

- Dobar dan - uzvratio je

- Znate li zašto smo vas zaustavili?

- Ne znam ali imam osjećaj da ćete mi vi reći.

- Prvo ću vam reći da vas nismo zaustavili radi prometnog prekršaja.

- Dobro, zašto ste me onda zaustavili?

- Zaustavili smo vas jer ste idiot.

- Molim? – upitao ih je zbunjeno

- Vi ste jedan tipični idiot.

- Moglo bi se reći i klasični idiot - ubacio se u razgovor drugi od ove dvojice

- Ne, ne može se to reći za ovoga - odgovorio mu je prvi

- Zašto ne?

- Zato jer je ovaj tipični idiot, radi poteze koje svakodnevno moramo trpjeti i zato je tipičan.

- Da ali je i klasičan jer to što radi je već klasika koja se događa svakodnevno.

- Može se i tako reć ali kad kažeš riječ "klasika" onda mu daješ nekakav značaj, nekakvu vrijednost, a ovaj je bezvrijedan, vidiš mu to na faci.
 - Šta ćete vi mene vrijeđati, 'ko ste vi? - zajapurio se vozač
 - Mi smo poseban odjel koji traži idiote u prometu – rekao je drugi
 - Zašto sam ja idiot?
 - Pratimo vas zadnjih dvadesetak minuta, nepotrebno trubite drugim sudionicima u prometu, nepristojno gestikulirate i psujete, te prijetite drugim vozačima.
 - Pa kad ljudi ne znaju voziti i samo me živciraju - uzrujao se vozač
 - Primijetili smo da vas je naživciralo to što onaj vozač nije dao žmigavac kod skretanja?
 - Pa da, mogao sam se zabiti u njega.
 - A vi uvijek dajete žmigavac?
 - Da.
 - Nije vam se nikad dogodilo da ste zaboravili?
 - Ne, uvijek dajem žmigavac.
 - Da, uvijek osim maloprije kad ste skrenuli lijevo na semaforu bez žmigavca i sa povećanom brzinom.
 - Pa kad me ovaj naživcirao pa sam morao dati gas.
 - Aha, jeste li zato sada ovoj gospođi koja je vozila ispred vas zaprijetili da ćete joj "jebati mater" i "polomit noge" jer sporo vozi?
 - Pa jeste vidjeli kako vozi, ako ne zna voziti neka ode autobusom!
 - Evo, jesam ti rekao, tipični idiot - obratio se prvi drugome
 - Dobro - odgovorio je drugi - ne da mi ga se više gledati, šta ćemo s njim?
 - A isto, klasika.
 - Aha, sad možeš reći da je to klasika?
 - Pa da, to što radimo tipičnim idiotima je klasika, ima neki značaj, neku uzvišenost u svojoj svojoj poremećenosti.
 - Ajde završi to pa idemo.
- Dok ih je vozač gledao kroz prozor svog automobila, prvi od dvojice muškaraca je iz džepa izvadio elektrošoker i prislonio ga vozaču na vrat. Ovaj se nekoliko sekundi trzao i grčio dok nije glavom klonuo zavezan o svoj pojas. Dva muškarca su se vratila u svoj automobil i krenula dalje u vožnju gradom.

- Za koliko će se ovaj probuditi? - pitao je drugi
- Za dvadesetak minuta valjda - odgovorio je prvi koji je i upravljao automobilom
- Koliko idiota ima po ovim cestama...
- Sad je jedan manje.
- Misliš da će ovaj prestati biti idiot?
- Možda neće prestati ali ovo danas neće zaboraviti.
- Ma ne možeš ti ništa s tim idiotima... ovaj će se vjerojatno opet naživcirati pa će svima pričati priče o ovome i prijetiti se da će nas prebit kad nas vidi... s njima možeš samo na jedan način...
- Opet ti s time?
- Kad imam osjećaj da ništa ne postizemo s tim elektrošokerom, moraš ih ili poslat u bolnicu na nekoliko dana ili ih objesit za jaja, drukčije neće shvatiti, a znaš zašto?
- Jer su idioti?
- Tako je.
- Objesit za jaja... vidiš to nije ni tipično ni klasično.
- Nego šta je to?
- To je jednostavno okrutno...
- Ali i djelotvorno...

Padala je noć dok su se oni vozili zaobilaznicom tražeći idiote. Uskoro je lijevom trakom pokraj njih velikom brzinom prošao automobil za koji je postojala opravdana sumnja da ga vozi idiot. Krenuli su za njim i primijetili kako već blenda svjetlima automobilu ispred jer mu se na vrijeme nije maknuo s puta. Kad su izašli sa zaobilaznice i spustili se u grad, potencijalni idiot je većinu vremena vozio "na guzici" automobila ispred sebe, pretjecao na mjestima gdje je to bilo zabranjeno i nije stajao pješacima na pješačkom prijelazu. Pratili su ga sve dok se nije odlučio osvetiti vozaču koji se prestrojio u njegovu traku. Nakon što je nekoliko puta trubio i vikao, prestignuo je automobil i usporio ispred njega sve dok nisu skroz stali. Tada je izašao iz automobila i ljutito krenuo prema vozaču mašući rukama. Malo se smirio kad je vidio rotacijska svjetla na automobilu koji mu se približava. Opet su njih dvojica, prvi i drugi, izašli iz automobila i uplašenog vozača drugog automobila pustili da ode. Sada već dokazani idiot se unezvjerio i počeo vikati na njih.

- Šta njega puštate, a mene tu zajebavate!!? On je meni izletio pred auto, mogao sam ga ubiti da nisam zakočio!!
 - Smirite se gospodine - rekao je prvi
 - Ma šta da se smirim, vi ste nesposobni, sad ćete mene tu gnjaviti bezveze!
 - Molim vas da se smirite, moramo razgovarati s vama.
 - Ma ajde daj, šta sad hoćete!?
 - Moram vam reć zašto smo njega pustili tj. vas zadržali.
 - I? Zašto??
 - Zato jer ste tipični idiot.
 - Šššta? Koga ćeš ti zvati idiotom?!
 - Pratili smo vas automobilom i vozili ste baš kao idiot, a sada kada ste htjeli napasti nedužnog čovjeka onda smo morali reagirati jer ne možemo dozvoliti da nedužni ljudi nastradaju od idiota.
 - Ti ćeš mene zvati idiotom pizda ti materina, ja tebe plaćam, a ti ćeš me psovati!
 - Ne plaćate vi mene.
 - Nego 'ko vas plaća?!?!
 - Vi sigurno ne.
 - Ma je li, a zašto ja ne??
 - Jer ste idiot.
- Vozač je sad krenuo prema prvom od ove dvojice s namjerom da ga zgrabi ali u tom trenutku je drugi od ove dvojice prislonio svoj elektrošoker na njegov vrat te se ovaj izvalio po podu. Ova dvojica su ostala stajati iznad njega i razgovarati.
- Čuj, ovaj je ipak nešto više od tipičnog idiota, moglo bi se reći kralj idiota, se slažeš? – prvi je pitao drugoga
 - Kako sad njemu kažeš da je kralj idiota, a kad sam ja rekao za onoga prije da je klasični idiot onda si rekao da ta riječ daje nekakav značaj i vrijednost idiotu. Zar riječ "kralj" ne daje nikakav značaj i vrijednost?
 - Imaš pravo ali moramo ga nekako izdvojiti od ostalih tipičnih idiota.
 - Jedino kako ga možeš izdvojiti jest da uvećaš to njegovo bivanje idiotom. Recimo da kažeš kako je on "glomazni idiot" ili "glupi idiot".

- Ja bih ga nazvao "kompletnim idiotom", šta kažeš?
 - Uvijek si bio bolji s riječima.
 - A ti si bio bolji s djelima pa mi zato reci što ćemo s ovim? Ne možemo ga samo malo elektrošokirati.
 - Da, ovaj je zaslužio više. Doći ću odmah.
- Drugi je otišao do auta i vratio se sa golf palicom.
- Otkud ti to?
 - Uzeo sam jednom od idiota kojeg smo ranije rehabilitirali. Šta ćemo, ruku?
 - Ne, ja ne bih ruku, samo će staviti u gips par tjedana i to je to. Bilo bi dobro onesposobiti ga malo jače.
 - Dobro, onda obje ruke?
 - Ne, to je previše, nismo mi čudovišta.
 - Onda ne preostaje ništa nego noga.
 - Da, to bi bilo u redu. Koju ćemo?
 - Većina ljudi su dešnjaci, zar ne? A ljevac su kreativniji čini mi se.
 - Ajde odluči se više, predugo smo tu.
 - Ovaj sigurno nije kreativan. Desnu.
- Drugi je uzeo golf palicu u ruke i namještao se kao da je desno koljeno kompletnog idiota zapravo loptica koju treba udariti. Ciljao je, spremao se na udarac kada ga je prvi zaustavio jer je policijski automobil prolazio kraj njih. Automobil je zastao, gledali su se, a onda je drugi zamahnuo i svom snagom opalio po koljenu kompletnog idiota. Ovaj se probudio iz svog šoka i vrištao od bolova, a policijski automobil je upalio sirenu i pojurio k njima te su ih policajci priveli u postaju. Bila su to dva policajca, jedan mlad i neiskusn, drugi stariji i debeo. Nakon što su ostavili ovu dvojicu u policijskoj postaji, krenuli su dalje u ophodnju. Mlađi je puno ispitivao debljega o policijskom poslu, a deblji je ponosno govorio o svom dugogodišnjem iskustvu.
- Znači ova dvojica su tražili idiote po gradu i kažnjavali ih elektrošokerom, golf palicom i tko zna kako još? – pitao je mlađi debljeg
 - Da, zamisli ti što ljudima padne na pamet.
 - Jeste li imali sličan slučaj u svojoj karijeri?

- Nisam nikada čuo za ovako nešto.
- Šta će sada biti s njima?
- Sudit će im se za nanošenje teških tjelesnih ozljeda, lažno predstavljanje kao službena osoba i još štošta.
- Da, zakon je zakon... ali... možda je to jedini način kako opametiti te idiote...
- Šta to govoriš? Ako opravdaš ovo onda ćeš dati ideju svakom da uzme stvari u svoje ruke i rješava ih kako on želi. Što bi onda policija radila i ostale službe? To bi bila anarhija!
- Znam ali morate priznati da je ovaj način efikasan za ove ekstremne slučajeve.
- Nikada neću priznati ovaj način, šta njih dvojica imaju uzimati zakon u svoje ruke i dijeliti pravdu, 'ko su oni da odlučuju?
- Ali mi bismo ovom idiotu napisali neku glupu kaznu i to bi bilo sve, on bi nastavio sa svojim ponašanjem dok netko nedužan ne nastrada.
- I onda bi mu se sudilo i onda bi on bio kažnjen, tako svijet funkcionira.
- Tih idiota ima puno... previše...
- Znam...

U tom trenutku je bilo zeleno svijetlo na semaforu, a auto ispred nije kretao. Debeli policajac mu je nekoliko puta nervozno potrubio i opsovao milu majku.

ZORA ZRMANJA

Ivan Gačina

Nekoć davno, u doba vila, vilenjaka i patuljaka, živjela je sa starom majkom djevojka Zora u selu pokraj rijeke Zrmanje. Imala je dugu plavu kosu i zeleno-plave oči, kao nitko u selu. Bila je veoma lijepa, poštena, hrabra, čistog srca i dobre duše, ali rastom vrlo niska, te su je zato u šali nazivali vilom.

Zora se često igrala na granici sna i jave, družila se s vilama, vilenjacima i patuljcima, a s vilama se čak nadmetala u pjevanju i plesanju. Bila je veoma vrijedna i radišna te je svojoj majci pomagala u raznim kućanskim i poljskim poslovima, a kada vile nisu bile u blizini ponekad su im pomagale razne šumske životinje, tako da one nikada nisu bile usamljene.

Gotovo svakodnevno Zora je odlazila prati rublje na rijeku Zrmanju, a govorilo se da ima poseban dar kakav nemaju ni vile, zahvaljujući kojem je mogla pričati s vjetrovima i s rijekom Zrmanjom. Zbog njenih izvanrednih sposobnosti bile su joj zavidne mnoge seoske djevojke, a s vremenom su postale ljubomorne i neke vile.

Vrijeme je proletjelo veoma brzo te je tako Zora postala ozbiljna djevojka spremna za udaju. Međutim, zbog malenog rasta i zlonamjernih priča koje su o njoj širili zlonamjerni jezici, Zoru nije zaprosio niti jedan seoski momak, kao ni momak iz susjednih sela.

Kad se napokon pojavio prvi prosac, vjetar Sjeverac, Zora ga je odbila jer je već bila odlučila provesti svoju mladost i ostatak života sa šumskim životinjama i družiti se sa svojim prijateljima vilama, vilenjacima i patuljcima.

Nakon toga, razočarani i poniženi Sjeverac veoma se naljutio na Zoru, prijeteci da će joj se prvom prilikom osvetiti. Kao dobra djevojka, Zora je zaboravila njegove prijetnje smatrajući da će se on ubrzo smiriti i da će ostati dobri prijatelji.

Međutim, nedugo nakon svega, cijelim krajem puhao je jak hladan vjetar koji je ledio krv u žilama i zbog kojeg su se starijima tresle kosti. Nitko nije od straha izlazio vani, govorilo se čak da je to prokletstvo, ali Zora se unatoč svemu iskrala iz kuće i otišla prati rublje na rijeku Zrmanju. Nije se plašila vjetrova jer je razumjela njihov jezik i pričala s njima. Cijelo vrijeme razmišljala je o svome životu i o budućnosti. Sjetila se i vjetra Sjeverca.

Taman je bila pokupila rublje i htjela se vratiti kući majci, ali uto se zrakom prolomio glasni zlokobni smijeh vjetra Sjeverca, od kojeg se zatresla cijela planina Velebit. Sjeverac je zapuhao toliko silno da je nosio sve ispred sebe, a nemoćnu Zoru je u trenutku otpuhao i strovalio u rijeku Zrmanju.

Zbog silnoga puhanja vjetra Sjeverca nesretnoj djevojci nije mogao nitko pomoći, a kako nije znala plivati, ubrzo se utopila u Zrmanji. Nije ju mogla spasiti niti sama Zrmanja koja je prestala teći, niti prigušeno sunce koje joj je spustilo ljestve da se pomoću njih popne na zemlju ili čak u njegovo carstvo.

Od tada je rijeka Zrmanja postala još plavija i zelenija, a nijanse svojih boja poprimila je od Zorinih lijepih očiju. Priča se da je Zrmanja svoje ime također dobila upravo po Zori, a ono se s godinama iskrivilo u Zrmanja. Ovu priču čuo sam od svoga djeda koji ju je čuo od svoga djeda i ona se tako prenosila generacijama, s koljena na koljeno. Tko mi ne vjeruje neka čuje.

TEARS OF JOY

Karlo Šimac

I met her in the club. Where else? It was called Urban Beach and located alongside the Tejo River in Lisbon. I was alone. Kind of. My 13-people-apartment roommates were out there, in the crowd, having fun. I was at the bar, checking out the waitress. Just after she served me another vodka, my buddy came along.

– Hey asshole, look around! – he said. – They're all here for you!

– You can have them... Just leave me one! – I replied laying my eyes on that foxy waitress again.

– Only one? – he shouted.

– Yes.

– Excuse me! – he grabbed the girl next to him. – Have you met Asshole? – and then he disappeared.

I didn't look at her straight away. I was playing tough – asshole, more likely. I blew the cigarette smoke out and took a sip of vodka. Then I turned to her.

– Look... – I said but didn't finish. I lost the words I was going to say, same way when someone interrupts you and you can't find your way back to it. She had this face, harmless and intimidating at the same time. I wanted to touch it. Her skin was pale dark and I thought –Colombian, or something. I felt a sudden rush of that watery taste in my mouth as if a chocolate cake appeared in front of me.

– Wanna dance asshole? – she grabbed my thoughts by the throat.

– I don't dance. – I replied.

– Wanna buy me a drink then?

– Sure!

I ordered two vodkas and while I waited I asked her where she was from.

– Spain, Valencia. – she said. – And you?

- Croatia.
- Oh, nice. I've been there couple of summers ago.
- Did you like it?
- Yes, very much! – she said and I passed her a glass – My name is Laura, by the way.
- Laura! – I repeated – I'm Karlo. Nice to meet you.
- Cheers Karlo! – she replied and we drank those vodkas bottoms up.
- Are you also here on Erasmus? – I asked.
- I'm sorry! – she said. – My friends are calling me. I'm going to dance now, ok?
- Sure!
- Will you stay here?
- I will. – I said and she smiled before dancing her ass off. But I lied. I had another vodka and went to the restroom. On the way there my toughness melted. It became pointless, as when someone puts a puppy in a bodybuilders lap.
- Why the fuck didn't you dance with her? – kept ringing in my head. Mixed feelings ran through my guts like a hamster on a wheel. When I finally reached the urinal I pissed all over the place.
- She's probably not going to be there when you come back. – I thought while pulling up my zipper – Way to go, moron!
- But she was.

I couldn't make it to the place at the bar I was standing at earlier anymore. I saw her dancing, jumping and screaming to the sounds of this catchy unfamiliar song. There was a sea of people between us and her face revealed itself to me piece by piece. I stood there frozen for a couple of minutes; then someone pushed me and I just swam right through. I noticed her eyes searching for mine and that's when I felt this smooth feeling of confidence. I think I grew a couple of inches.

- I changed my mind. - I said, or did I? Either way, my body language was unmistakable. We grabbed each other and didn't let go until the lights were on again. This little Spanish woman with undoubtable southern American roots moved like a treetop in the

wind. And I, I wasn't the wind, I was more of a light summer breeze – but we fucking matched.

Then it happened. Our lips finally touched. Desire swallowed me from the inside out and the adrenaline spikes pierced out through my skin. It almost felt like I was robbing a place, a life, of its most precious possession - beauty.

At this point I had lost sight of my friends a long time ago. It wasn't too far-fetched to assume that there were now twenty four people in our flat. One partner of the opposite sex for each roommate – at least.

Laura's wolf pack was still close by, keeping an eye on one of its most valuable members. When the dance floor cleared out she grabbed my hand and we advanced towards them. At once I had twelve eyes pointed at me.

- You guys take a cab. — she said on my delight. – Voy a caminar a casa.

We paid our bills at the cash register and went outside. In less than a minute they passed us by with the cabbie honking and a bunch of Spanish shouts flinging out the windows.

– You know... – I said as we walked the streets – I almost went to Valencia on Erasmus.

– You're kidding?! – she was astonished. – How come?

– I don't know, I liked the pictures...

– Certainly, my city is beautiful!

– Of the ladies.

– De puta! – she shouted smiling – That would have been a terrible mistake.

– Why?

– Well I'm not there now!

– I see... But you have sisters, right?! – I asked and she gently stuck her elbow in my ribs.

– I have a brother, hermano, and he's stronger than you...

– I hope to meet him once. – I said and pulled her closer. We waddled to the first wall and pressed against it. I picked her thigh up and stirred my fingers up her hair. We gazed at each other from up

close for a moment and then she bit me. I bit back and stuck my tongue down her throat. She instinctively squeezed my waist, so I popped out. Then I took a path up her neck to her ear and whispered some vowels in it. She shivered. I laid my fingertips on the outside of her jeans, where a black whole lay in wait to swallow my entire being, and it was hot.

- Why don't we... – I said but she pushed me off.
- You're so... – she uttered while catching her breath – White!
- What do you mean? – I asked as we continued down the street.
- Your skin.
- Is that a good thing?
- Yes, I like it.
- I like yours better.
- Sure, I'm half Dominican... – she smiled.
- Dominican? – I raised my eyebrow – I think... Our children would be sexy motherfuckers.
- Asshole! – she shouted – You only want to have sex with me!
- Wrong! That's one of many things I want to do with you...
- Get away from me you freak!
- What the f...
- I'M KIDING! – she laughed out loud and her eyes shrank into Chinese ones.
- Son of a... I knew it!
- So... – she stretched it out – Is one of those things, perhaps, kissing me right now?
- Yeah! But there's another one...
- See... Sex predator! I told you.
- No. – I was resolute.
- What then?
- I think I'd... Like to drink your color... Put a straw on your forehead and just suck until you're gone!
- Oh my God! It's even worse than I thought... A sex predator is a baby for you. I'm dealing with a reincarnation of TED BUNDY!
- You say the strangest things... – I said and wrapped my arm around her – And I like it!

Suddenly my building appeared in front of us.

– Want to come up? – I asked – I'll introduce you to some of my torturing skills...

– Hmm...

– What?

– Some other time maybe.

– Really?

– Yeah! – she smiled. – But wait! I do want your Facebook...

She added me and the next thing I saw was her back shrinking in the distance with each step she took. It felt like a helium balloon just slipped out of my hand and my soaking childish eyes turned into two round shaped lakes. No way, Jose! Not a single tear poured out of these blue eyes! But the feeling was not that far away from it. I had two choices – go home and drool the fuck out of my pillow or carelessly tango my way between the cars in motion to win another five minutes with her.

– Hey! – I gasped when I reached her – I'll walk you home.

– Okay! – she smiled.

A five minute walk turned into a half an hour one. We stopped at each dark corner and drooled all over each other – somewhat of a better outcome than I would have achieved if I went the other way. Oh, the energy, the lust, the meat underneath the crust, her smile, her eyes, the time that flies, her hands, her touch, the little, the much, her hair, her mind, and us combined... VIVA LA FUCKING VIDA!

First rays of sunshine soon dissolved the curtains made of night and the dance of reality unfolded in front of us. Homeless cats stretching their backs, garbage men stuffing their massive truck with stinky black bags and hobo after hobo squeezing the last drops of last night's gin for breakfast. What a mess! What a beautiful way to start a day! I grabbed her face and looked deep into her eyes. All the way to the back of her skull. There was a huge garden of all sorts of amazing smelling flowers inside that she didn't even know of.

I had it good. I had it real good.

Now we were at the bottom of around two hundred steps that led to her apartment. You almost couldn't see the end of it. They seemed like an obstacle that each contestant with his mind set to conquer her fortress needed to overcome. I was ready to cross it in a single leap.

– I like you... – she said – I really do! But not today. I'm drunk. Let me sleep over it and I'll see you tomorrow.

– Son of a gun, you are a true lady... – I bowed down and took a step back – Your wish is my command señorita!

She pulled me over and kissed me. I kissed her back. Then we were stuck. We kissed intensely for about a minute and then detached like a rocket in the skies. I stayed down in the abyss and she went up to the moon. As she climbed, her steps sounded like seconds on a ticking clock. I knew I had as much as 60 before she was gone. When she passed by a broken lamp the dark swallowed her and I lost sight of her. Then I lit a cigarette and went on my way.

What followed I will not reveal. But it can be summed up to three months of sexology and occasional outbursts of love. Ok, let's be honest – less then occasional. Underneath the thin layer of my self-confidence there was fear, nostalgia and previous disappointment. I drew the line and what was left under it was a simple urge for satisfaction. Instead of letting the story write itself I sealed it with 'The End' just after the first fragment.

I hurt her.

She was a casualty of my inner conflict with the world.

Unforgivable.

Undoable.

That's why I'm writing this letter. With a pinch of hope it will put a smile on her face or at least a couple of tears of joy.

LIK I NJEGOV AUTOR

Sara Kopecký

Udahnuo sam zrak od grafita i izronio iz ničega u crno bijeli svijet. Isprva sam bio bestjelesan: moje postojanje bilo je samo ideja. Postupno si me oblikovao, kao glinenu figuricu. Olovka je zagrebla papir kao u protestu i tako mi dala prvu dimenziju. Ubrzo sam postao dvodimenzionalan, skriven brojnim točkicama i crticama, kao igra spajanja u dječjem časopisu. Pogodi tko sam? Točkice se mogu spojiti na puno različitih načina. U tome i je čarolija.

Ti si želio da budem jedinstven. Drugačiji. Pažljivo si uređivao raspored crne na bijeloj sve dok nisi bio potpuno zadovoljan. Smatrao si da sam ja tvoje najbolje djelo. Sjedio si uspravno, isturenih prsa, a u tvom ponosnom osmijehu čitao sam sve tvoje diplome i objavljene priče. Zaista misliš da si toliko poseban? Da si apsolutno jedini koji stoji iza mog postojanja, i da ne smijem imati druge bogove uz tebe? Ne tako brzo. Iako me pomalo žalosti što ti moram reći da si u krivu, a još više od toga nazvati samoga sebe dosadnim i neoriginalnim, ne možeš živjeti u iluziji. Ionako je bolje da to čuješ od mene, nego od književnih kritičara.

Tko sam ja - pitaju te čitatelji nestrpljivim okretanjem stranica. Učinio si me mladićem koji snove nosi u kutiji od gitare. Detaljno si opisao sve moje uspone i padove, sva moja unutarnja previranja koja će me dovesti do esencije moje umjetnosti. Nije teško shvatiti da sam ti ja prvi lik s kojim si se družio cijelog romana, a tvoje neiskustvo vidi se u opisu mog umjetničkog puta. Nisi me mogao učiniti piscem – to bi ipak bilo previše očito – pa si me učinio glazbenikom. Pomno odabrani detalji o osjećaju gitare u rukama i o tonu koji proizvodi odaju da si i sam imao iskustva s glazbom, ali ne toliko da ti to bude profesija. Možda si u srednjoj školi svirao u bendu. Dalje, dao si mi nekoliko godina manje nego sebi – je li to

zbog toga što se osjećaš mlađim? Zbog toga što si očekivao da ćeš prvi roman objaviti u dvadesetima, umjesto u tridesetima? Ne znam, ti si taj koji ima sve odgovore. Ja sam samo iskrivljeno ogledalo.

Na moja papirnata leđa natovarilo si ogovaranja zadrte sredine, koja me ograničavala u mom umjetničkom putu. Opisao si sve zlobne komentare s kojima sam se susreo, sva vrata koja su mi se zalupila ispred nosa, sve nelagodne tišine dok sam objašnjavao ono što se objasniti ne može. Bio si za nijansu previše uvjerljiv; kao da si i sam to proživio. Istina, mene si smjestio na drugi otok, ali more je jednako sjalo i sputavalo baš kao i u tvome mjestu. I ja sam osjetio onaj svrbež pod stopalima, kao da je ispod mene žeravica, pa sam pobjegao daleko, kad ti već ne možeš. Potom si me smjestio u zemlju vilenjaka i zelenila. Tu sam se zaustavio i napokon došao do daha. U opisima beskrajnih polja i crvenokosih ljudi vidjela se radost od koje nije bilo ni traga dok si opisivao svoje, ispričavam se, moje rodno mjesto. A tako lijepo se piše samo o mjestima koja nisi stigao dobro upoznati. Svoj doživljaj Irske utemeljio si ili na kratkom putovanju, ili na dokumentarcu koji si pogledao na televiziji. Ne želim se, Irska je prekrasna, posebno kada je ti zamišljaš.

Ubrzo si shvatio da mi moraš još više zakomplicirati život. Baš poput starozavjetnog Boga, ti mi šalješ razne pošasti da me naučiš da sam pred tobom, mojim Bogom, nemoćan. Tvoja božanstva su čitatelji i kritičari, a znaš da se knjiga bez zapleta nikome ne bi svidjela. Zato opet ispaštam. Odabrao si zemlju slične povijesti kao i u tvojoj domovini, pa ti pričanje o sukobima između nekadašnjih zemljaka, a sadašnjih neprijatelja, nije bilo strano. Nelagodno ti je opisivati scene borbe i nasilja, ali tjeraš samoga sebe da barem posvjedočim zategnutim odnosima Sjeverne Irske i Republike. Mučiš se s tim dijelom, izmorio si me dok se napokon nisi odlučio za dovoljno dinamičan prikaz sukoba u koji ćeš unijeti taman dovoljno detalja da zvuči autentično, ali ne previše da se čitatelji ne počnu dosađivati. Dobro si to napravio, i zahvalan sam ti što si me smjestio u sadašnje doba, jer prije kojih pedesetak godina puno bih gore prošao.

Politički sukobi nisu bili dovoljni: znao si da moje patnje moraju biti onakve s kojima se ljudi mogu poistovjetiti, suosjećati, a što je univerzalnije od nesretne ljubavi? Opet si se odao. Molly je imala svijetlu umjesto preplanulu put, i svirala je flautu umjesto violine, ali njen lepršav hod i njen veliki, žuti šal opisao si s toliko emocija da nikako nije mogao biti izmišljen. Njena neukrotiva kosa, njen blago nepravilni nos, njen široki osmijeh s kojim se razbacivala kao da prosipa perle po staroj cesti. Ali tvoja Holly Golightly nije ti pala u naručje u zadnjoj sceni, nije ti ostavila čak ni bezimenu mačku, ostao si sam, zbunjen i povrijeđen. Mislio si da život nije fer, jer ti se činilo da si napravio sve što si mogao, a to nije bilo dovoljno. Znam kako ti je, jer sam se i ja tako osjećao nakon što nas je napustila. Ne znam jesmo li trebali napraviti nešto više, ni jesmo li mogli. Ali znam kako je teška i šuplja praznina koju ostavlja nedostajanje, kao polagano probadanje tupom oštricom.

Jesi li još uvijek uvjeren da si ti i samo ti zaslužan za moje postojanje? Da si me izmislio iz ničega? U redu, ako si zaista toliko tvrdoglav, slušaj dalje: što je s Coelhom i citatom iz Alkemičara pomoću kojeg sam i osvojio Molly? Je li i ta simbolika bila tvoja, ili ipak priznaješ da niti jedno djelo nije zasebna kreacija? Ne možeš zanemariti sve divove na čijim ramenima stojiš, čije su te riječi oblikovale jednako kao i odgoj tvoje majke i oca. Kad smo već kod toga, je li zaista slučajnost da sam ja usvojen? Jesi li ikada osjećao da se ne uklapaš u svoju obitelj, i tajno sumnjao da možda uopće nisi njihov srodnik, je nisi mogao samome sebi objasniti toliku različitost? Ja jesam. Zato mislim da si možda i ti. Ne brini, neću nikome reći. Tvoje tajne sa mnom su sigurne. Ja sam živući sef izložen na danjem svijetlu na najvećem gradskom trgu.

Moja priča napokon je došla kraju. Sada je trebalo vidjeti što Oni kažu. Dao si me na čitanje prijateljima i obitelji. Konačno sam potpuno oživio. Svatko od njih dodao mi je nešto svoje: nekoga bih podsjetio na znanca, na neprijatelja, na ljubavnika, a nekoga na najboljeg prijatelja ili prodavača sladoleda na uglu. Duhovi ljudi koje nikada nisam upoznao udahnuili su mi život. Neki od njih zasigurno su primijetili sličnosti između tebe i mene, ali ne vjerujem da su ti to

rekli. Ovakva iskrenost može postojati samo između nas dvojice.

Dao si mi sretan kraj, i na tome sam ti zahvalan. Nakon mjeseci provedenih u vucaranju po ulicama i jeftinim pubovima, napokon mi se posrećilo. Nisam samo upoznao članove svog budućeg benda, već i Nju. Mislim da je ti još nisi sreo jer je opisuješ pomalo sterilno i ni blizu onako uvjerljivo kao kada si govorio o Molly, ali iskreno se nadam da ćeš je i ti uskoro upoznati. Sudeći po načinu na koji pišeš o njoj, mislim da si spreman za to. Možda si mi dao sretan završetak kao nagovještaj vlastitog uspjeha. Nadaš se da ću ti ja, odnosno moje dogodovštine, donijeti slavu o kojoj si maštao. To može biti istina, ali nemoj se previše zanositi.

Zašto ti sve ovo govorim? Jer znam da ćeš samo mene poslušati. I ove riječi koje sada izgovaram nisu moje: svaku od njih ti si smislio i stavio u moja usta. Kao zločinac koji ostavlja tragove na mjestu zločina jer podsvjesno želi da ga uhvate. Ovo je moj način da ti zahvalim što si me stvorio. Da se sjetiš da ništa što si ikada napisao nije došlo samo od tebe. Nisi sam i nikada nisi bio sam. Ne smiješ to zaboraviti.

ZAKON ULICE

Luca Kozina

Stao je ispred njega. Bili su toliko blizu jedno drugome da su im se nosevi gotovo doticali (a nijedan nije imao dugi nos). Zatim je, nazovimo ih Čarli i Bil, Čarli uporno gledao u Bila, kao da nastoji upiti njegov hladan ali zbunjen pogld. Ogledavanje, usprkos dojmu, nije dugo potrajalo. Čarliju se trznulo rame – spremao se zamahnuti svojom lijevom šakom na ukrućenog Bila. Nažalost, Bil to nije primjetio (možda je bio glup ili čak kratkovidan – tko zna, postoji bezbroj mogućnosti) i zato se u idućem trenutku zanjihao kao boksačka vreća i zajauknuo od bola (a zna se da muškarci teško podnose bol). sad je čak i ličio na boksačku vreću – oko i područje oko njega su bili jarko crveni. Jadan Bill! Rado bih navijao za njega, ali trebam biti nepristran i napokon dovršiti ovu scenu kako sam i zamislio na samom početku, prije nego što sam upoznao Billa i Čarlija (pisati u muškom rodu, kako nefeministički!).

No, da nastavimo...

Sreća je jadnom Billu itekako okrenula svoja zamamna leđa. Ohrabren sve plavijom šljivom na Billovom oku, Čarli je sve brže izmijenjivao ruke. Lijeva, desna, desna, desna, lijeva, desna, lijeva, ne, ustvari desna – tako su se brzo izmijenjivale Čarlijeve ruke da nisam ne mogu pratiti. Imaš dojam kao da su Čarlijeve ruke žive pa se jedna s drugom natječu koja je brža i koja će zadati jači udarac (a zna se da su lijevo i desno smrtni neprijatelji od pamtivijeka).

Susret Čarlijevih ruku i Billova svjetloputog krvavog obraza je proizvodio gadljiv zvuk, tup i nalik pljusku – pljus, pljus, pljus. I toliko je bio glasan da su mi uši od njega pucketale – puc, puc, puc. Čarliju je lice ispunjavao sve širi zubati osmijeh i isprekidano je dahtao. Znači li to da će se Čarli ubrzo umoriti i prestati? Znam što ćete (ako uopće postojite) reći- pa ti si pisac, ti stvaraš te glupe likove!, ali vjerujte mi kada kažem da ni ja sam ne znam! Stvar je u

tome da sam šugav pisac koji ni vlastite likove ne zna kontrolirati. Eto, sad kad sam priznao mea culpa, možemo li nastaviti?

Iscrpljeni se Bill nije lako dao. Još je stajao na nogama. Bio je gotovo pa ukorijenjen u kvrgavi pločnik, presavijen u struku kao vrba pod naletom bure. I on je dahtao, ali prigušenije – rukama je zaklonio svoje krvavo i izobličeno lice... ispričavam se što opet moram prekidati priču, ali ne mogu se prestati smijati. Pa cijela je ova scena tako komična! Ne mogu vjerovati da mi je izmakao ovaj detalj: visokog Billa širokih ramena i volovskog vrata mlati maleni Čarli s tijelom dvanaestogodišnjaka! Tko bi rekao da ta dva pruta mogu izobličiti ono volovsko lice! Začuje se žamor. Ljudi su se počeli okupljati. Formiraju krug oko Čarlija i Billa. Izborana starica u roza trenirci s crnom vrećom punoj plastičnih boca prebačenoj preko ramena, mladi bradonja u kariranoj košulji i pokidanim trapericama sa svojom djevojkom – tamnoputoj plavuši gotovo nepostojećih obrva u pripijenoj cvjetastoj haljini, ekipa srednjoškolaca sa blještećim mobitelima ispruženima ispred sebe uvis i napokon ja koji zapravo nisam tu, ali se to sve događa u mojoj glavi, tako da sam zapravo ipak tu. Netko je zaviknuo. U idućem je trenutku nešto rozo skočilo na Čarlija. Ona stara baba je bome u formi za svoje godine. Čarli ju nikako nije uspjevao skinuti sa sebe. Napokon se dosjetio da ju zgrabi za kosu. Povukao ju je za kosu tako jako da joj je skinuo periku s glave. –Kjaaaaa – zakriči baba, očekivano, glasom neke ptičurine i otrči u obližnji haustor.

Nova misao je preletila Čarlijevim licem. Spusti ruke na koljena i svom snagom ljevom rukom zvizne Billa u trbuh. Gad! Izmorio se od šaketanja i sad je dokrajčio jadnog Billa na ovako kukavički način. Svi smo, a ja pogotovo, jer nisam mogao predvidjeti da će ovo pasti Čarliju na pamet, zajedno s Billom ostali bez daha. kao da nas je Čarli tim posljednjim udarcem zbrisao s lica Zemlje.

RECI, OVO SE NE DOGAĐA!

Sonja Gašperov

Dvaput su brisači prešli preko vjetrobrana i povećali vidljivost koju su poremetili kukci iz suprotnog smjera. Jasen je zamjetio kako se oblaci nakupljaju brzinom trećerazredne animacije hororca.

Ovo neće biti dobro. - progovori Jasen i namota objektiv na fotoaparatu. - Da smislimo neko opravdanje i da odustanemo od puta?

Nemoj sad odustati! - reče Tamara. - Što ćeš. To nam je posao, a posao ponekad treba odraditi na silu.

Automobil je jurio autocestom, iako su po hladnim trncima oboje znali kako to, ni u kom slučaju, nije dobar smjer.

Na pola puta čekao ih je brod. Bio je to neobičan brod. Zaobljen, s crnim udubljenjima kao bunarima koji upijaju ono malo svjetlosti koje oblaci nisu zaposjeli. U isti mah su pomislili kako to plovilo neće izdržati nadolazeću oluju. Ušli su u brod i sjeli na prazna sjedišta. Oko njih su sjedile žene zakrabuljene u crne čipkaste marame.

Taj Doraldo mora da je strašno mjesto, - nasmije se Tamara kako bi razbila težinu.

Bojim se da to strašno nije u onom pozitivnom smislu, - namigne Jasen dok je s čuđenjem osluškivao zvuk brodskog motora.

Ponavljanje zvukova podsjećalo je na sablasnu mantru. Kao da sam brod upravo baca čini. Čim je brod pristao, spodobe su se razbježale vukući za sobom košare i kolica s povrcem. Tamara i Jasen su ostali sami na kamenom molu. Kiša je počela jačati. Odjeća im se potpuno zalijepila za kožu. Hladnoća i bljutav osjećaj uništio im je svaku želju da se zadrže u ovom mjestu, no prokleti brod danas više ne plovi.

Pustopoljina s jedne strane, a stijene i proključalo more s druge. Lijevalo je kao iz kabla dok su, s koferima, na stanici čekali autobus koji bi ih trebao odvesti do malog ribarskog mjesta gdje će prenoćiti.

U trenutku kad su pomislili da će zauvijek čekati prijevoz, iza blatne okuke stvori se hrđavo vozilo.

- Hvala vam što ste nas povelj, - Jasen odahne.

- Pokisli smo k'o miševi. Ovo vrijeme nas je iznenadilo, – nastavi Tamara.

Vozač oмотan šalom nogometnog kluba ne prozbori ni riječ, pogleda u retrovizor dok im se pogledi ne susretnu, a potom opet vrati pogled na zemljanu cestu i nabije bradu u šal. U tišini su stigli do prenoćišta.

Žena u crnom stajala je pored ograde kamene jednokatnice. Podigla je žilavu ruku i pokazala prstom na zid kuće. Promrmljala je i nestala. Tako je brzo nestala iza ugla da su pomislili kako je riječ o ukazanju. Njihova soba, baš čudno, nije imala prozor. Zatvorena kocka bez zraka. Klaustrofobična kutija u koju, i iz koje, ne dopiru zvukovi.

Odlazak u obližnju krčmu otkrio im je tajnu. Pričalo se kako je žena, koja iznajmljuje sobu bez prozora, izgubila djetе. Otkako joj je mali nestao dala je zazidati sve prozore na kući, kako više nikad ne bi vidjela pučinu. Dječak je nestao među hridima, progutalo ga otvoreno more. Govore kako noću međ' tim stijenama more žubori kao da nešto mrmlja. Mladići iz mjesta se na račun te priče zabavljaju. Omotaju tijela u role toalet papira pa se veru na stijene kako bi na mjesečini prestravili cure i turiste.

S jutrom je stiglo i bolje vrijeme, no jeka mrmljanja nije prestala. Zvukovi koji su pristizali sa svih strana oponašali su neku vrst molitve. Gustu, bolnu molitvu koja nikada ne dopušta tišinu.

Poludjet ću! Više ne mogu ovdje ostati! – tjeskobno će Tamara.

Rekao sam ti da je dolazak ovdje jedna od glupljih ideja. Kvragu i posao! – pomalo živčano izgovori Jasen.

Zvuk mrmljanja pretvori se u silan potres. Namještaj u sobi počne poskakivati i brujati. Jasen ostane skamenjen, a Tamara raširi oči.

Reci, ovo se ne događa! Pliz, reci! – Jasen se od brige počne histerično smijati

Događa se, događa. I više od onog što mi mislimo – Tamara predvidi.

Nedaleko od mjesta gdje oni užasnuto sjede u sobi bez prozora, zemlja se rastvorila. Jezero je u sekundi nestalo u pukotini. Munje su sijevnule, najavile jaku grmljavinu i potop. Brodske linije su prekinute. Mrmljanje se nastavlja. Taj žamor im je zaposjeo lubanje. Zvona na zvonnicima udaraju o pluća. Silne trake bijelog toalet papira vijore kao zastave na hridima.

Ovo mjesto je lažno. Nisu li ovo samo kulise? Uvjeri me! – sasvim ozbiljno prošapće Tamara.

Povratka nema. Sami na otoku oko kojeg ne postoji more, kao da su u crnom oblaku iza kojeg je samo ništavilo. Možda im se nikad to ne bi dogodilo da su, na onom crnom nebu, primjetili jato bijelih ptica i njihov zloslutan raspored.

DUŠNI DAN

Smilja Savin

Automobil je klizio zrakom iznad stare ceste prepune rupa i pukotina. Nigdje žive duše. Krajolik je bio jesenski lijep i melankoličan.

Uz cestu su su izranjale krošnje sa zlatno žutim lišćem, neke su bile žarko crvene, ipak bila je to tamna borova šuma najvećim dijelom. Odmicala je od mora i penjala se u visinu. Dan je bio blještavo sunčan, jedan od onih kad se vide grane bora na obodu planine.

Krenula je na groblje dva dana prije Dušnog dana da izbjegne gužvu. Automobil je zatrpala tamnocrvenim, žutim i bijelim krizantemama, gerberima u svom bojama, lampionima. Nije uspjela pronaći crvene karanfile za Starog ali to joj je bila najmanja briga. Mrtvi se ne bune. Strepila je od suočavanja s umirućim u kući prekoputa šamatorija. Nije ju želio vidjeti, srditi mizantrop na samrti nije želio nikoga vidjeti.

Iza brežuljka je ležala dolina. Kuće su u nakupinama bile razasute po padinama planine. U središtu doline ležalo je groblje i crkva sa zvonikom, sagrađena početkom dvadesetog vijeka. Cijela je dolina bila zastrta lebdećim kuglama od kojih su se odbijale sunčane zrake i stvarale privid gigantske paukove mreže. Kasiopejci su je razastrli kad su prije dvadeset godina pokucali na vrata Zemljanima.

Na groblju su grupice ljudi aranžirale bukete i lampione po mramornim grobnicama. Nije poznavala nikog i bila je pošteđena prigodnih grobljanskih razgovora.

Kad je rasporedila bukete i upalalila lampione, sjela je na hladni kamen grobnice i zapalila cigaretu. Mislila je na one čije kosti leže tu ispod. Nikad nije vjerovala u zagrobni život, znala je da su stvari prolazne i konačne, a Kasiopejci iznad njene glave su bili točka na kraju te metafizičke rasprave. Prah i pepeo, to je smrt.

Sjedila je dugo, dan je izdisao, a lebdeće kugle su počinjale žariti.

Noću bi postajale crvene i užarene.

Trebalo je pokucati na vrata kuće prekoputa šamatorija. Učinila je to. Ležao je na starom kauču, umotan u deku. Pogled mu je govorio koliko je iznenađen njenom drskošću i koliko je prestravljen blizinom umiranja.

„Može li se?“ pitala je, zatvarajući vrata za sobom.

S mukom je ustao pridržavajući prsa dlanovima.

„Boli te?“ pitala je dok su se pozdravljali poljubcima u obraz.

„Uh, da boli...“ prostenjao je.

Sjeli su za stol koji je bio prekriven bočicama i kutijama lijekova, dopola ispražnjenom čašom ljubičasto crvene tekućine. Cikla i mrkva, pomislila je. Sirovo voće i povrće u borbi sa stanicama raka. Znala je cijeli protokol.

Bombardirala ga je kratkim, brzim pitanjima. Zadržavala mu je koncentraciju, prisiljavajući ga da smišlja odgovore. Lice mu je bilo zgrčena grimasa koja je svaki tren mogla briznuti u plač, oči crvene i vodenaste, pune suza. Ona je drobila, davala savjete, olakšavala mu.

Borio se skoro cijeli sat vremena da ne zaplače.

Znala je da je lijek protiv bolova počeo djelovati kad se vratio cinizam.

„Vidiš ove mudrijaše što su nam razapeli mrežu povrh kuća? Dvadeset godina nas promatraju i nisu načisto s kim imaju posla i što bi s nama. Gledaju nas kao što ribar pregledava ulov. Hoće li nas spržiti na gradele ili će nas baciti natrag u more?“ smijuljio se, a oči su mu iskrile zelenom zloćom.

„Zapravo možda oni već nešto rade s nama, samo nam nisu rekli što.“

„Pravo da ti kažem, nije me briga. Sa mnom je ionako gotovo, a vi koji ostajete se mislite.“ Opet se cerekao.

Pitala se koliko on uopće zna o Kasiopejcima, bićima svijetlosti iz šestog denziteta koje je nemoguće vidjeti u fizičkom obliku. Prije dvadeset godina su objavili da su stigli kako bi se sjedinili s ljudskom rasom i uključili je u Veliki Val, prvu liniju sveprisutne ravnoteže Univerzuma. Ma što to značilo. Postavili su mrežu i više se nisu oglašili. Nakon toga su ljudi počeli neobjašnjivo nestajati.

Sve više je bilo onih kojima se nisu mogle nositi krizanteme na grob za Dušni Dan.

„Kad bi me barem manje boljelo. Moram iskopati krumpir iz Bogovca, moram nasjeći drva u Garovištu. Čime ću se grijati ove zime?“ počeo je jadikovati. Lijek je prestajao djelovati.

Ustala je s namjerom da se oproste. Nije se tu moglo bog zna što učiniti.

Ispratio ju je na dovratku. Vani je prohladna bila noć istočkana crvenim odsjajem. Na nebu kasiopejske kugle, na groblju gorući lampioni.

„Sve u slavu ljudske duše.“ rekla je na rastanku i pokretom ruke obuhvatila svjetlucavi mrak.

Kad se okrenula da ga pozdravi iza nje nije bilo nikog.

ZMIJA U NJEDRIMA

Ružica Gašperov

Pričali su mu. Bio je premlad da bi se sjećao. Imao je tek trideset i tri dana. Žena, djevojka, djevojčica, nikad se nije saznalo, ga je ostavila pred vratima crkve. Ne na kamenoj klupi pred glavnim vratima. Ostavila ga je na travi i kamenu, pod žućkastim svjetlom koje se lilo kroz prozor i utrulo kad je noć zašla u tišinu. Na prekrivaču, komadu istrošenog vojničkog gunja, pribadačom pričvršćen papir, otkinuti list iz knjižice Čuda Isusova, rukopisom kakvim je pisao učitelj i sva djeca u selu, pisale su riječi "Ime mi je Josip. Rođen užežin svetog Josipa"

Danas, dok sjedi sam u hladnoj sobi, sam i zaboravljen, misli na svoju majku. Zamišlja je mladu, uplakanu i ranjivu više nego je on sam ikad bio. Dao bi sve, a toga i nema puno, da ju je mogao upoznati, da ju je mogao pitati zašto, o, zašto baš njega i baš pred vratima crkvene kuhinje.

Ujutro ga je pronašla sestra Agneza. Unijela je iskrzanu košaru i stavila je na stol. Kasnije će tu sestre rezati mrkvu, krumpire, kupus i nešto mirišljivih biljaka. Sada je stol bio izriban i prazan, pa je dijete još čudnije izgledalo u toj hladnoj, mirnoj i čistoj kuhinji u prvim jutarnjim satima.

Dijete se promeškolji. Ručicom protrlja nosić, pa otvori oči. Sestra Agneza se osmijehne.

- Budila se beba – prošapće i po ne podizati prekrivač.

Na prsima, hladna i sklupčana, nesvjesna tuge i radosti koja se protegla od sutona do zore, ležala je zmija. Privučena mirisom mlijeka, promigoljila je kroz mokru travu, zavukla se pod pokrivač, palacnula jezikom po mekanim djetetovim usnicama, sklupčala se i smirila.

Znao je da se trebao zvati Josip, da je to ime koje mu je namrijela majka koju nikad nije upoznao i koja je do danas ostala prazno mjesto u njegovom srcu. Sestra Agneza, a kasnije i fra Karlo, su mu govorili da mu je ime Jure suđeno. Legenda o zmiji je krenula selom. Možda je i njegova majka bila među onima koji su je čuli. Je li joj bilo drago što je siguran i sit u fratarskom sirotištu? Je li je prožeo osjećaj užasa kad je shvatila da je gotovo ubila svog sina? Nije saznao i nikad neće saznati.

Kod kuće, crkvu i župni dvor je zvao kućom, mu je bilo dobro. Ili barem ne lošije nego ostaloj djeci. Ispočetka je imao sestru Agnezu. Učila ga je prvim koracima. Kasnije, kad je počeo sricati slova, brigu o njemu je preuzeo fra Karlo. Do trinaeste je pročitao sve što se moglo pronaći u fra Karlovoj knjižnici.

Vrijeme je da te pošaljemo u svijet. Pametan si, vrijedan, dat će Bog da postaneš čovjek – rekao je jednog jutra fra Karlo.

Remeta ga je otrpao do grada, uveo kroz vrata Sjemeništa i rekao : Nemoj nas osramotit. Pogotovo ne fra Karla. Ti si mu sve što ima, – pa se prekrstio i nadodao, – osim Boga.

Mjerio je život krupnim koracima i sitnim skokovima. Grabio ga kao zrak kojeg hvata stradalnik u nemirnom moru, grebao, grčio se, čupao, molio i proklinjao Boga, a onda se, s diplomom u ruci, vratio u selo. Tamo su ga čekali učiteljski stan i jedan, napola pun, razred djece. Život se smirio.

Moj Jure, blago si ga tebi. Nagradija te dragi Bog. Još samo da nađeš štagod poštene ženice – govorile su mu u prolazu žene dok se za njima vukao trag smijeha.

Lako je tebi. Ni mušice ni nevrimenta. Svaka ti je jesen sigurna. Plaća ide, dica pristižu, ti prst u uvo do penzije – govorili su muškarci, subotom uvečer u konobi, okupljeni oko bukare, vatre i priče.

Razumio je sve to Jure, onako mozgom, mislima, ali srce, srce je bilo nezadovoljno. Nije se radovalo. Nije se imalo čemu radovati. Škola, knjiga, đaci, sve su to bile radosti za običnog čovjeka, ali ne i za Juru. Njemu je trebalo duhovne hrane, strasti, snova. Ponekad, ali samo ponekad, dok bi u dugim noćima bdio nad knjigom, pomislio bi “ Pa ovako mogu i ja”, zatreperilo bi srce, ugrijalo mu grudi i

smirilo se.

Jedne je večeri uzeo olovku, pa pisao i pisao sve dok zora nije zarumenjela prozore. Trgnuo se kao iz transa, zatresao glavom, istegao ruke u vis i pomislio “To je to.”

Pisao je Jure, najčešće noću kad selo zamre, kad se čuje disanje svemira, dok Mjesec baca srebro na trešnju rascijepljenog debela. Kako je vrijeme prolazilo, noći su mu postajale sve kraće a ideja za pri

e je bilo sve više. Ponekad bi se zabrinuo da ih neće stići sve zapisati, a ponekad bi ga prestravila misao da će ih jednog dana ponestati.

Godine su prolazile, selo govorilo “Jure je poludija.”, listovi papira se gomilali u kutijama, a priče tekle iz nepresušnog izvora.

Sjedio je jedne noći pod žutim svjetlom žarulje. Pripremio je papir i olovke. Večeras će napisati priču o svojoj majci. Već je sve smislio; početak, zaplet i kraj, lijep kraj. Zasluži je on to. Zasluži je se napokon pronaći.

Napisao je naslov. Moja majka. Ruka mu zadrhti, pogled se zamuti, a vrh olovke zastane iznad papira. Pogleda kroz prozor. Hladna i bistra noć, Mjesec baca oštre sjene po dvorištu. Sutra je Prvi maj, sveti Josip radnik. Trepne, obriše oko, pa se vrati priči. Po prvi put se zabrine nad papirom. Ne može dalje. Ne zna dalje. Olovka padne na stol. Na prsima osjeti hladnoću. Baš kao prije sedamdeset devet godina. Začu je tihi plač.

Ljubavi moja mala, neka te dragi Bog čuva. Uvik ću te volit i falit ćeš mi puno, puno.

Na čelu osjeti topao dah i mekane usnice.

Pronašli su ga poslije dva dana, zavaljenog u sjedalici. Pred njim papir. Na papiru tri riječi. Moja majka zmija.

Svjedoci vremena

Ružica Gašperov

Pisanje ti je isto šta i sranje – reče Neno i počne motati cigaretu. Papirić, filter, prstohvat duhana. Odvadi malo. Poravnaj. Ne nabivaj. Neka ostane mekano. Polako, palac i kažiprst na jednom kraju. Palac i kažiprst na drugom kraju. Pažljivo rolaj. Naprijed – natrag. Polži papirić. Zalijepi. Zavrti cigaretu još jedan dva puta među prstima. Divi se izvedbi, pa zapali. Tridesetak puta na dan isto. Ritual. Ovisnost. OKP.

Ima kod Nene toga. Opsesivnog. Kompulzivnog. Ne gaziti po spojevima kamenih ploča. Izbrojiti stepenice do ordinacije svog liječnika. Nikad ne sjediti u autobusu. U vodu staviti jednu žličicu kave, pa još pola i, treći put, za sreću, samo malo, nekoliko zrnaca na vrhu žličice. Tri puta zakuhati. Tri puta promiješati. Sveti broj tri. Sveto trojstvo.

Imaš pravo teško sranje – razvlači Joke riječi, tanko, tanko, poput tijesta za savijaču, bez pukotina, bez nabiranja, bez zastoja. Samo ih niže jednu za drugom.

Sva ti je životna filozofija u govnu. I prošlost, i sadašnjost, a zavisno od toga, i budućnost – nastavlja Neno.

Jebate, šta ste se ti jutros uzasrali – govori konobar dok poput trome balerine pleše oko njihovog stola, podiže prazne boce, punu pepeljaru, briše, stavlja pune boce piva pred njih i, dok odlazi, podvuče sjedalicu pod susjedni stol.

Nešto san razmišlja dok san te čeka. Ono, kad pišeš priču, nikad ne ispadne dobro ako imaš ideju i odma počneš pisat. Nešto možeš izmust. Može bit čitljivo, ali sve su to nedonoščad – govori Neno polako.

Ja uvek tako. Padne mi napamet jebačka ideja i odma je zapišen. Ubacin dva tri razgovora šta ih čujem oko sebe i priča ka grom.

Tebi je priča pet šest izlizanih baza šta ih čuješ za šankom i malo modificirana vijest iz crne kronike.

Joke gleda tog napuhanog pisca pompoznihi rečenica, tumača očiglednog, angažiranog kopača bakanskog blata. Stišće vilicu. Ne dozvoljava grimasi da mu se razlije licem. Nenino pisanje mu je jednako išlo na živce i onda kad je, kao tek diplomirani nastavnik, pisao hvalospjeve tadašnjoj vlasti, i sada, dok brani svaku novu garnituru i poput jelena preskače iz stranke u stranku. Šuti, naizgled sudjeluje u ovom besciljnom razgovoru, a u sebi prevrće svoja dva života. Često je to tema njegovih misli.

Jednim životom se prehranjuje glumeći čitanog pisca, po portalima zasipa svoja slova i riječi, odaziva se na promocije i tribine, daje autograme i ponekad, ali samo ponekad, kad mu apatija zagadi dane, pomisli “Šta mi ovo treba! Prostituiram se za tračak slave sumnjivog sjaja. Predstavljam se lažnim identitetom dok se sramim nad konfekcijskim rečenicama, naručenim mislima koje nisu i nikad neće biti moje, Judinim pismom za sitni honorar na nekom od portala.”

Onda dođe dan kao ovaj. Pije kavu i sluša ovu vreću koju napuhuju samo elokvencija i ego, pa pomisli “Ma ko mu jebe mater! To pisanje po portalima i tako nisam ja. Moje priče, prave priče koje izlaze iz potrebe duše da progovori, su skrivene duboko u trbuhu kompjutera. Njih nitko neće čitati ni razvlačiti. One su ranjive. Ne želim da ih raskopavaju oštri jezici i tupi umovi koji ne shvaćaju njihovu poruku, ne mogu osjetiti bol kojom sam ih hranio. Površno zagrebu samo po njihovoj površini, preskačući rečenice dok ispijaju kave i jednim okom gledaju u ekran.”

I sad mu ovaj napuhani Neno, čije su rečenice komplicirana hrpa gluposti a svi likovi na njegovu sliku i priliku, taj nedejebani Neno mu sad soli pamet i prodaje muda za bubrege.

Važno da ti pišeš ka Nobelovac. Neš ti tvojih priča. Ni'ko u njima ništa ne radi, samo defiliraju i kukaju – polako će Joke.

A tvoje su super?

Nego šta su. Objavljuju me. Čitaju se.

Naravno da se čitaju kad su na nivou žutila. Ti nešto pročitaš, čuješ, pogledaš sapunicu, malo izmišaš, zamaskiraš i eto velike priče. To ti je isto ka da te uvatija proliv. Trčiš doma, zadnji čas sidneš na zahod i sve istreseš. I to se računa za govno, je li tako?

Znači, treba svaki dan po dva tri brabonjka. Muke teške. To je onda pisanje? Nije važno šta je dosadno da se ne može ni čitat – rasteže lijeno Joke, pa izvadi iz džepa kutiju cigareta, zapali jednu, a ostale vrati u džep.

Triba se dobro hranit. Isto je tako i s pisanjem. Triba puno čitat.

Nema to veze s pisanjem. Jebiga, stari, priznaj da nemaš talenta.

Ja nemam talenta? Ja? – ljuti se Neno.

Naslone se svaki u svojoj sjedalici, pa zašute zaklonjeni dimom cigareta. Ljutnja se polako topi.

Dobro, nećemo više raspravljat o pisanju. Vidim da nam se putevi razilaze. Živi u oblacima, piši kako očeš, šta te briga oće li te ko čitat.

Važno da si ti zadovoljan – govori Joke.

Ne mogu ja pisat o pizdarijama. Ti možeš, ja ne mogu. I nije stvar u mome pisanju, nego u čitateljima. Nestali su. Ne želim pisat za one koji uživaju u kaljuži. Moje je pisanje umjetnost, rečenica kristalna, misao jasna. Treba mozga i hrabrosti da bi se shvatila moja poruka.

Dobro. Razumija san. Nego, reci mi, kako je sino završilo s onon ženskon?

A ništa – skrušeno će Neno. – Ona stanuje s cimericom, a meni su doma starci.

Jebiga, kad nan je takav horoskop – govori Joke ustajući. – Znaš šta, stari, moran ić. Pala mi je napamet ideja o jednome šta je zamlatija starce sikiron. Iden napisat dok je friška.

To već ima – govori bezizražajno Neno dok pogledava na ulicu.

Djevojke u ljetnim haljinama. Japanci s kamerama oko vrata. Žena s tri psa na povodcu. Mladić na biciklu s nervoznim zvonom. Kamene kocke stoljećima stare. Sivi svjedoci vremena.

Odabrana

Nada Vučićić

Bila je jedna od dvijetisućepetsto odabranih. Nedavno je čitala o tome.

U kojoj novini? 24 sata - oni imaju najnovije vijesti i uvijek bombastične. Članak je počinjao: „Svake godine...“, pa brojka. Sasvim kratko. Novinarski. Bez opisnih pridjeva. I bez emocija. Kao da je govorio: Primite na znanje!

Pročitala je i nastavila listati novinu dalje. Horoskop nikada nije preskakala. Kao da će joj riješiti sve u životu. Pojasniti nedoumice. Potvrditi sreću.

Tog dana u njemu nije pisalo ništa značajno. Zapamtila bi. Kao što se sjećala onih dvijetisućepetsto odabranih. Je li to bila intuicija? Slučaj nepoznatog uzroka? Poznatih posljedica? Sada je tu gdje je. Među odabranima.

Kuha blitvu. Čisti, onim specijalnim nožem što liči na skalpel, krumpir. Briše vjeđe kuhinjskom krpom mada su joj salvete na dohvat ruke. Ne čisti kapulu koja ujeda za oči. Ne pita zašto je među odabranima. Nije od onih što misle da se "to" događa drugima. Muči je pitanje - kada to nastaje i zašto?

Po nekim teorijama, odabrana je već davno. S time ne izlazi na kraj. Zašto se ne zna točno vrijeme odabira? U dodjeli Nobelove nagrade se zna!

I u kvizu.

U Hrvatska bira zvijezdu.

Čak i u " Večera za pet"

Samo se kod ovih dvijetisućepetsto odabranih ne zna. Baš ništa! Ni kriteriji, ni tko bira! Ni kada budu odabrani. I nagrada nije osmišljena. Čista je lutrija.

Sve je to izjeda. Radi grešku. Stavlja u vodu listove blitve. Zabogamilo! Prvo se skuha krumpir do pola. Je li dodala sol u

vodu? Ne uspijeva se sjetiti. Da nije mozak u pitanju? Sad je već kuhinjska krpa dobroano mokra. Što je s njom još, osim očiju, brisala?

Geni? Svoje pretke, tako darežljive genima, ni ne poznaje. Nikada nije ni razmišljala o njima. Imala je važnija posla.

Stres? Zar sam život nije stresan. Od prvog plača. Prve pobune. Ljubavi što izazove vulkanske erupcije. Lijekova koje dobivaš na recept kada si prehladen. Sve one pilule kojima si liječio bolove. Tijela. Duše. Preporučili su ti ih stručni ljudi. Vjerovao si! Kako se to „zlo“ useli u stanicu tijela i poništi te kao čovjeka?

Tijelo nađe način da ode – mudro je napisao Jogananda.

Zajebi odlazak, ona je željela živjeti! Voljeti! Biti voljena! Trajati! Ne biti jedna od dvijetisućetsto odabranih – godišnje.

Blitva je izletjela iz lonca po šporetu. Nije smanjila vatru. Sad još treba i čistiti. Pod stresom je. Hrani to „zlo“ - da raste. Ne. Ne dolazi u obzir. Borac je ona. Pokazat će mu koliki. Uspravila se. Obrisala kuhinjskom krpom oči. Baš je briga što je to krpa za kuhinju. Bacit će je u pranje.

Potražila je radio stanicu (Otvoreni radio – uvijek imaju dobre pjesme) i zapjevala!

Country Life

Jakov Bajić

And now we have an interesting story coming from the country where, apparently, wolves have learned to open doors...

It's been a couple of months since I've moved into my new house, here in Moldeville, and the hardest part about it was getting used to the weather. For the first time in my life I had to sleep under a blanket in July. I've lived in a city for as long as I could remember. Sometimes my mother and father would take me to the hills outside the city and we would have picnic, but these moments were rare because both of my parents worked long hours, and getting their days off in sync was always a problem. To this day, I'm not sure whether it was simply the nature of their work, or they did that on purpose.

Those field trips were the happiest moments of my childhood. I didn't know if it was just a change of scenery, or there was something more to not being surrounded by concrete, iron and glass that made me fall in love with everything the forest and the hills had to offer. Even from a very early age I dreamed of having my own house somewhere out in the country. That is why at the age of forty-three I have decided to finally get away from the city.

The house I bought belonged to an old woman that died three years ago. The owner of the house then became her grandson, and when I saw the ad in the newspaper about the house being on sale, I dialed the number immediately. He told me at the beginning that he is selling the house for financial reasons. He was the owner of a small paper recycling company that wasn't doing so well due to the recession, so he decided to keep it alive even though he was losing money in the end. When I asked him if he had any sentimental attachment to the house he told me that his mother was in a feud with his grandmother and that he had only been once at that house,

back when he was a little kid and hardly had any memories of it. All that simply assured me that buying this house was the right thing to do.

The house was actually too big for me; two floors, three bedrooms, a basement, an attic, a garage, a kitchen, two toilets, one on each floor, and a large living room with a fireplace. And yet it was just the way I wanted it. I was tired of cramped city apartments, and noisy neighbours. The old woman didn't really keep good care of the house. The damp country air had left its mark on the walls, and the rain and wind had decimated the roof. I pictured her sitting all alone in a rocking chair (there was no rocking chair in the house, but I liked to imagine it that way), next to the fireplace, watching her old nineties TV or reading a book. I could never make up my mind whether that sight was utterly depressing or peaceful contempt.

There was a lot of work to be done on the house. I brought some new furniture with me and threw away some of the old rotten wood furniture on the very first day I moved in. The next couple of days I spent with a friend electrician I knew since high school, who helped me change some of the old electrical installations and he ran a check to make sure everything was ok. He couldn't understand why I would move from the city to this old house, but that didn't bother me; I didn't expect him to understand nor did I try to explain to him in-depth.

"You sure you're not doing all of this because of your divorce? I mean, don't let it get to you too hard, man," he would say to me, but I just laughed it off and told him not to worry.

I guess that in a place like Moldeville change doesn't come often, so I wasn't too surprised when my attempts to make the house as decent as possible were constantly interrupted by people coming in to welcome a stranger into their community. They were all nice people from what I could tell. I could see the women made an effort to look their best, and whoever came with children had them dressed in clothes that looked as good as new. It was summer so the boys usually wore soft cotton shirts and short trousers, and the girls wore colourful dresses and white shoes. Instead of clothes, the men

showed off their knowledge in construction, gardening, plumbing, rat and bug extermination, fence laying, tractor driving, motor fixing and weather prediction. They all offered to help me get the house in order faster, but I thanked them and told them I like working alone at my own pace. I guessed that almost the only person I haven't met in the village was my neighbour.

My neighbour wasn't home for the first two weeks I was here so when he came back and saw me moving around the garden he thought I was a trespasser and threatened to let his dog on me. It took a couple of minutes for me to explain the situation to him, after which he would not stop apologising for over an hour. His name was Jim. He was a big man, a head taller than me and a lot heavier. He was in his fifties, he told me when he came over to my house for the first time but age didn't show much on his hair. It was still as dark as his black Volvo he had parked in the driveway. He had large bushy eyebrows that I felt sometimes had a will of their own and would distract me during our conversation. He lived with his wife and they had no children, he told me. From the look on his face, I saw it was a subject he didn't want to get into so I asked no further questions on that matter.

During the next couple of weeks, I got to know my neighbour a lot more. Jim would come to my house almost every day, or at least he would lean on my fence and we would talk about various subjects. I learned he was, in fact, the president of the village committee and that he owned a large chunk of forest land that was used by the wood industry, which he was a member of the board of directors as well. During those weeks, I really started to like him. I opened up to him more than I did to some people I knew longer, and he was also the first person in the village to know that I was a divorced man who got sick of city life (to everyone else from the village I said I came here to do something in the agriculture business).

The only thing I disliked about my neighbour was his dog. I felt that somehow from the very first day he didn't like me. His dog was the largest Doberman I have ever seen in my life. Every time I would pass by Jim's house the dog looked at me like I was a robber. He

never barked at me or anything, but I still felt uneasy every time I saw him. I think Jim figured out one day I didn't like being around his dog so he kept him out of sight for most of the time we spent together.

Eventually I spent less time with Jim as I kept working hard on repairing the house, but still without an internet connection and sometimes a very bad TV signal I started to take more notice of smaller things that happened and patterns that occurred around me. So I started to keep track of trivial things such as when the sun would set, when the birds would start and stop singing and, since my neighbour and I lived right at the edge of the village I couldn't help it but to keep track of things that happened in his life. Therefore I learned that his wife left the village every Friday and would come back on Monday (he explained to me in one of our conversations she had a sick father she was attending to), and that he would leave the house when his wife was away precisely every morning at eleven and would not return before eight in the evening.

One day he skipped this rhythm and it bothered me in a way I could not explain. When it happened the second time, I guess fate wanted me repairing the bedroom window when I noticed a girl in her twenties, casually strolling along the street, entering my neighbour's garden, petting the Doberman and knocking on the door. The door opened after a few seconds and she went into the house and out of my sight. At first I thought she must be a cousin or something and didn't pay much attention to it. Then I realised Jim wasn't leaving the house anymore when his wife was out of town, and that the mysterious girl only came over during the weekend.

I kept saying to myself that what Jim and the girl did was none of my business and I should just keep out of it, but what happened was that one Saturday I decided to take a break from painting the kitchen wall and decided to take a nap. As I was changing from my work clothes I looked out my window right across to where my neighbour's bedroom window was and the curtains weren't pulled over so I could clearly see the bottom side of his bed. Even with that crooked view it was clear what was happening. The girl was on

top and he was on the bottom and they were moving in rhythm.

I stared for half a minute but then pulled my own curtains and decided to still try to sleep a little but as much as I tried to keep what I just saw out of my mind I couldn't. Suddenly I was disgusted with myself. I felt like the worst antagonist from a cheap Mexican telenovela, spying on my next door neighbour and uncovering his dark secrets. A part of me refused to believe what I just saw. Jim was the nicest guy I met in years and I couldn't imagine him doing wrong to anybody. I didn't sense any strain or anxiety between him and his wife. Or at least not when I was around.

The hardest part about it was greeting his wife when she came back on Monday. She even came over to bring some cheese she bought in the city and all I could do was put on a polite smile and say thank you five times, then excuse myself for some very important work I had to do. Should I have told her? I couldn't decide. I mean, who was I to interfere? And I have to admit Jim was nice to me but so was his wife even though I didn't see her as much as him. I didn't think of Jim so highly as I did before. I disliked people like him. And to do it in a small village like this? I thought about it for a while and figured that someone must have figured it out besides me. I mean it's not like you can hide something like that for a long time here. In the city, yes, but out here in the country? I decided that for the time being I would lay low and try to stay out of it. Besides, I was the new guy here.

A couple of more weeks passed and Jim's wife kept going to take care of her father every Friday, and the girl would come over on Saturday and Sunday as well and then Jim's wife would come back on Monday. The whole affair went on and I kept working on the house which started to look more decent with each passing day. The kitchen walls were painted white and I replaced the old furniture in the living room and the bedroom with new one, I had the chimney cleaned in preparation for the winter and have also done a lot of repairs in the basement and the roof. The house slowly but surely started to resemble what I had in mind for all those years of my childhood. The garden still needed a lot of work, but I decided to leave that for last.

Then I realised that if someone comes over and needs to stay for the night I didn't have a decent room except my own. Therefore I started working on a room which is right next to my bedroom and it was Sunday so I could see very well from the window the girl coming to my neighbour's house, petting the dog as she always did, and the dog seemed to like her and was like a puppy when she was around, and then she would disappear into Jim's house like any other weekend. At this point I was simply curious so I kept looking at my neighbour's bedroom window to see if they would continue the routine and then suddenly I realized I was looking straight into my neighbour's eyes as he was preparing to draw the curtains.

I felt his gaze crawling around my face like bugs ready to swarm and I looked away, and a minute later saw that in the end he did draw the curtains. I couldn't get his eyes and his face out of my mind and I knew that he knew that I knew what he was doing or about to do. I thought about going over tomorrow before his wife came back and apologize to him for peeking and being rude but in the end I didn't and decided to lay low for a couple of days and see what he would do about it.

What would I say if he comes over? What would he say to me? Would he admit his affair and ask me to keep it a secret or give some other explanation? The old doubts came back to me and once again I walked around the house and at times even talked out loud, arguing with myself, what I should do and whose side I should take? I couldn't even sleep well because of it. The first time after that I saw my neighbour I was prepared for an awkward conversation, still unsure of what to say, but all, he did, was wave and said "good day", and then he left.

His greeting was never that cold before, so I knew things have changed. That night I went to sleep at my usual time at around ten in the evening. I woke up with a dry throat while it was still dark, and noticed the glass, I usually kept next to my bed for these purposes, was empty, so I decided to go down to the kitchen and relieve myself of the thirst. I descended to the ground floor, groggy and with my eyes half-shut, and as I stood above the sink taking

long gulps it seemed to me I heard something moving outside my window.

My first thought was it must have been the wind or I am simply imagining things in my half awake state of mind, but then I heard the bushes next to my fence rustled and I was sure something was moving around my garden. It must be a cat or some other small animal, I concluded. After all, this was the country and there were all kind of animals moving around, especially under night's cloak. I filled my glass with water for when I got thirsty again and made my way through the corridor to the stairs. As I was passing close to the front door I heard once again the sound of footsteps, quick ones that echoed against the stone paved path through my garden. It was an animal, there was no doubt, yet it couldn't have been a cat. It must have been something bigger.

I peeked out the window in the living room but there was not much to see, and the light, that radiated from the chandelier, didn't help much either. Then, as I was about to give up on my search, since there was no way that whatever animal made it into my garden is going to come into the house, I jumped back in horror as a familiar demonic head appeared right below the window. I knew he recognized me because he looked at me with the same distaste he had every time he saw me, and for a moment I thought he would jump through the window at me, but he just lowered his head and disappeared from the light. There was no doubt it was Jim's Doberman sneaking around my house. I checked the door once again to make sure it was closed shut and then went back to bed.

I greeted the dawn thinking about the Doberman. I was sure Jim always kept him on a leash. Now that the sun had come up I looked out to where the kennel was in my neighbour's garden and saw the Doberman sleeping. I couldn't tell whether he was on a leash or not. After that I finally managed to get some sleep.

The first thing I did when I woke up, I looked out the window and saw the dog awake, although this time I was sure he had a leash on. Did my neighbour intentionally release him during the night? Does he do that every night, just lets his dog wander around the village?

The more I thought about it the more furious I became. That dog was a hazard left alone to wander! As soon as I saw Jim leave the house that day I rushed outside and as much as I wanted to go at him directly I decided to take a lighter approach.

"Jim, now I'm curious. Are you the only one in the village who has a Doberman?"

He looked straight into my eyes, frowning.

"Yep, old Jackie is the only one of its kind here."

He turned his head to the Doberman and continued.

"Loyal to his owner, the best guardian, and let me tell you, when you see his teeth, well, I wouldn't like to be on his bad side, if you know what I mean."

I froze, silent, and Jim looked at me like we just played chess and he had a mate in three.

"Is there anything else you wanted to ask me?" Jim said and I replied negatively and went back to my house.

On the afternoon that same day I was invited to come over to a house of an older couple in the village for some cake and coffee, and after spending so much time in my house I gladly accepted the invitation to get away and maybe clear my head a little. I talked with them about the oncoming winter, and they gave me advice on what to do and how to keep yourself warm when the snow covers everything, on the history of the village and which are the oldest families and surnames. They asked me how things were going so far and I lied and told them that everything was going great. Then they asked me if my neighbour was giving me any trouble. The question shocked me so much I kept murmuring for a couple of seconds and then lied again and said that he was nice to me.

"Why do you ask?" I said. "Does he give other people trouble?"

"Well, no." The old man began. "But we do know that he had an eye on that house of yours for a long time. Even when old misses Covenham lived there. He wanted to buy it and offered to put her in a nice nursing home in the city, but she refused every time. Then when she died he had an argument with the grandson who wanted more money for the property."

We were all silent for a while and then the old man said, concluding:
"I guess he figured out he would never get the house so he finally decided to become a good neighbour."

We all laughed and continued to drink our coffee.

That night I slept with a hatchet next to my bed. Just in case dogs learn how to open doors.

MEĐUGALAKTIČKI STAND-UP

Manja Šegrt

Kraljica je bila malo nervozna. Međugalaktička asocijacija upravo je nju izabrala kao svoju predstavnicu za prvi kontakt sa Zemljanima. Za otprilike pola sata spustit će se na taj planet i pokušati ostaviti dobar dojam. Naravno, Asocijacija je pomno istražila planet i njegove stanovnike i ne bi smjelo biti problema.

Kada su se njihovi brodovi tek pojavili, nastala je panika, ali Asocijacija je odmah preko svih satelita uputila miroљjubive poruke. Postojala je opasnost da Zemљani odmah aktiviraju nuklearne rakete, ali kraljičina sigurnosna flota ima tehnologiju koja bi spriječila njihovu aktivaciju. Točnije, aktivirale bi se pri lansiranju i vjerojatno potpuno uništile život na Zemљi. Na sreću, to se nije dogodilo, pomislila je.

Imajući iskustva s takvim primitivnim civilizacijama, Asocijacijini tehničari modificirali su Kraljicu Jogurt, jogurt u čovjeka i frekvencijama joj podesili glas ljudskome, a njen se govor automatski prevodio na materinji jezik slušatelja. Uglavnom. Uz sitnije probleme.

Za svog partnera na Zemљi Međugalaktička asocijacija izabrala je UN, što zemaljskim vođama nikako nije bilo jasno. – Kako UN? Što oni imaju s time? Amerikanci su smatrali da su oni logičan izbor, zbog svog svemirskog programa i spuštanja na Mjesec, Rusi su se pozivali na Gagarina, Južnoamerikanci na Inke i Maye, Afrikanci na kolijevku života, dok su Kinezi tvrdili da su gosti prilikom dolaska sigurno prvo vidjeli njihov zid. Englezi su, pak, forsirali svoju kraljicu kao osobu za prvi kontakt, no ona se nije činila baš zainteresirana, dok Vatikan nije znao kako bi se postavio.

I u svoj toj zbrci, Kraljica Jogurt, jogurt spuštala se u New York na sastanak s glavnim tajnikom UN-a.

Običnom promatraču, da je takvih bilo, odmah bi upalo u oči da

nije bilo ni jednog novinara. Susret su snimale sigurnosne službe i snimke i fotografije bit će puštene u javnost, ali novinarima, kao i kamerama bilo kakve vrste, uključujući i mobitele, pristup je bio strogo zabranjen. Jesu li se bojali da se dogodi nešto kao u Burtonovu filmu Mars napada? Kraljica nije znala pravi razlog.

Dočekali su je uz najveće počasti, crveni tepih, glazbu, svečanu gardu, što njoj nije ništa značilo. Nju je mučilo jesu li tehničari pogodili njen izgled, odnosno pravilno ga prilagodili Zemljanima. Kroz povijest narodi Zemlje nisu imali puno vladarica, a današnje kraljice su, pak, izgledale isto kao i ostali stanovnici tog planeta pa se odlučila na šos i kaputić u istoj boji – zelenoj, a u komplet su išle i cipele s malom petom te torbica u kojoj zapravo nije imala ništa jer njezini asistenti nisu mogli shvatiti čemu to služi. Nije stavila nikakav metalni poklopac na glavu jer su i zemaljske kraljice ovih dana to rijetko činile. Imala je svijetlo smeđu kosu, do ispod uha, smeđe-zelene oči, a šminku su samo preslikali s fotografije jedne od trenutnih kraljica. Zaboravila je koje jer ih je za samo jedan planet bilo ipak previše. Ona je bila jedna od šest kraljica u svojoj galaksiji i jedina na svoja dva planeta.

Od svega što je čula i pročitala o Zemljanima, njihovoj kulturi, navikama i običajima, najviše je se dojmio humor. Kako i u najgorim situacijama znaju nešto reći i barem malo se oraspoložiti. Svidjelo joj se to.

Nije bilo vremena za upoznavanje i aklimatizaciju. Uzvanici koji su razgrabili pozivnice bili su jako nestrpljivi i jedva su čekali da čuju što će ova došljakinja iz neke jako, jako daleke galaksije reći. Ni 15 minuta nakon što je sletjela na Zemlju, Kraljica se našla za govornicom, pred kremom našeg planeta. Svi su je gledali, proučavali svaki detalj, svaki pokret.

Nakon što se i njezino osiguranje smjestilo na odgovarajuće položaje, njihov zapovjednik joj je potvrdno kimnuo, i nije više imalo smisla odugovlačiti:

– Dobar dan, dragi Zemljani – počela je. – Donosim vam pozdrave čitave Međugalaktičke asocijacije, u čije vas članstvo otvorenog srca pozivamo. Mi jako puno znamo o vama, ali vi ne znate ništa o nama

i mislim da je zato najbolje da me pitate što god vas zanima, a ja ću se potruditi da vam odgovorim najbolje što znam.

Uzvanici su se na tu izjavu ugodno iznenadili i uskoro su se u zraku pojavile prve ručice. Kraljica je pokazala na jednu damu u drugom redu. Izgledala je jako uzbuđeno, kao da bi se svakog trenutka mogla rasprsnuti od sreće što joj je tata skupo platio pozivnicu za ovaj ekskluzivni događaj. Bolje rečeno, event!

Otkud ime Jogurt, jogurt? – izgovorila je glasom puno višim od svog uobičajenog, pocrvenjela od sreće i ponosa, a i oči su joj se napunile suzama. Ovo će ispričati svim frendicama. A i unucima.

Zato što je kod nas život lagan. Zdravi smo i aktivni – odgovorila je Kraljica. Čuli su se uzdasi oduševljenja, ali i zavisti. A to je bio trenutak da Kraljica bude ponosna. – Šalim se – rekla je i na svoju veliku radost začula smijeh. Uspjela je! Humor! – Moja se galaksija zove Yog-Hurt, po dvije najveće planete Yog i Hurt, koje čine jedno kraljevstvo, čija sam ja kraljica. Kralj nama susjedne planete jest Kralj Manivas Jogurt. Zapravo Yog-Hurt, ali to se u prijevodu s engleskoga pretvorilo u Jogurt, što je nešto fino, lagano, zdravo i aktivno, kako mi kažu – rekla je uz smiješak i pokazala na gospodina sa svoje lijeve strane.

Hoćete li povesti naše astronaute sa sobom? – glasilo je pitanje predstavnika najveće svemirske agencije, Zemaljske, dakako.

Ne, to još nažalost nije moguće. Ljudi ne bi preživjeli put, a ne znamo ni kako bismo vam omogućili disanje u našoj atmosferi. To je česta pojava kad se upoznajemo s novim oblicima života. Mišljenje je Asocijacije da prvo morate srediti situaciju na svom planetu, u čemu ćemo vam mi rado pomoći. Prvo savjetom, jer je bolje tako. Ako ne, morat ćemo nešto i učiniti. Jer situacija postaje zabrinjavajuća.

Ovo je već bilo ozbiljno. Nadala se da će tu temu nekako izbjeći pri prvom kontaktu. Nije ugodno čuti da vam je planet gotovo uništen. No, možda je i bolje ovako. Otvoreno reći kako stvari stoje.

– O čemu točno govorite? Mislite li na našu gospodarsku krizu? – čulo se pitanje iz publike.

– Ne – rekla je kraljica. – Mi se ne miješamo u takve stvari i

probleme pojedinih planeta. Ali, taj je problem lako riješiti. Treba samo ukinuti cijenu novca i izbrisati dugove. Nas brine stanje u kojem je Zemlja. Zagađen je zrak, zagađena su mora i oceani. I tlo. Životinjske i biljne vrste izumiru. Mijenja se klima. Trebali biste početi smanjivati korištenje fosilnih goriva i što prije potpuno od njih odustati.

Predstavnici zemalja OPEC-a počeli su se neugodno vrpoljiti, a bankarima se već neko vrijeme cijedio znoj sa čela. Ni političarima nije bilo svejedno.

Isto tako i ugljen. Nuklearnu energiju. Imate sunce, vjetar, vode, biomasu. Kada biste u iskorištavanje njih uložili koliko i u sadašnje elektrane, proizvodili biste toliko energije da bi ona bila dostupna svima i besplatna. Ne bi bilo zagađenja – rekla je kraljica s ushitom.

Nastupio je muk, totalna tišina. A onda je jedan od najbogatijih ljudi na svijetu, investitor i poduzetnik, prasnuo u smijeh. Uskoro su se svi, jedan po jedan, stanovnici Zemlje grohotom smijali.

Stvarno je duhovita – govorili su jedni. – Ovo je bolje od jogurta – ustvrdili su drugi, a njihovi susjedi samo bi kimali glavama jer od smijeha nisu mogli govoriti. Kraljica je zbunjeno pogledala zapovjednika svog osiguranja koji joj je dao znak da prekine govor jer ovo više nije imalo smisla.

Hvala vam na prekrasnom dočeku, i pozdravljam vas do skorog viđenja – rekla je Kraljica Jogurt, jogurt. I odstupila s govornice.

Nakon kratkog pozdrava s visokim državicima ona se sa svojim timom uputila natrag prema svemirskom brodu dok su tajnici i pomoćnici dogovarali nastavak i oblike komunikacije.

Što je ovo bilo? – pitala je Kraljica svog vjernog pomoćnika i pratitelja.

Ma, ljudi. Znaite onaj vic kad se Zemlja žali drugom planetu kako nije dobro, da je dobila homo sapiense.

Ništa se ne brini, to ti ne traje dugo? Znam, znam, ali nadala sam se da je to šala!

Da, u ovom bi slučaju mogli biti fatalni!

ONI ZNAJU BOLJE

Manja Šegrt

Mlada novinarka iz Zagreba dobila je posao u velikoj međunarodnoj novinskoj agenciji te su je pozvali u London ma tečaj gdje će je naučiti svoj stil pisanja.

Prvog dana tečaja pojavila se učiteljica, iskusna novinarka te agencije Laura, koja se upoznaje s njima, proziva ih po imenu i mjestu otkuda dolaze. Svi žive u Londonu, iako su porijeklom iz raznih krajeva Europe, osim Maje iz Zagreba i Isabelle iz Lisabona.

Laura to smatra odličnim uvodom i kaže im kako će prilikom pisanja tekstova morati svojim čitateljima, koji možda ne znaju gdje su njihove zemlje, približiti situaciji o kojoj pišu, staviti zemlju i događaj u kontekst.

– Na primjer Hrvatska, bivša baltička republika, kaže ona, pokazavši prstom na Maju, i morat ćeš nešto reći o svojoj zemlji.

- Hrvatska nije na Baltiku, šapne Isabella. Maja samo slegne ramenima i obje preokrenu očima.

- Kako se može biti bivše nešto zemljopisno, promrmlja Maja susprežući smijeh.

Zatim prelaze na sljedeću vježbu u kojoj ih Laura podijeli u parove da se upoznaju i onda svatko cijeloj grupi predstavlja svog para. Poanta je da se nauči slušati sugovornika, što se treba primjenjivati u novinarskom poslu. Paziti na svaki detalj, jer nikome od njih nije bilo drago kad ih je partner krivo predstavio, niti u najsitnijim detaljima. Vrlo dobra i učinkovita vježba.

Nakon vježbe pažljivog slušanja uslijedila je pauza za Kavu. Laura je pozvala Maju da joj pokaže gdje što stoji u uredu i tako su naletjele na njezinog kolegu, Davea.

- Dave, upoznaj našu novu kolegicu iz Zagreba, Magiu. Maja je naglasila svoje ime polako i glasno tijekom upoznavanja. No, nije pomoglo. Laura ju je i dalje na tečaju zvala Magia.

Nakon kave slijedio je nastavak tečaja. Došao je Peter i upoznao ih sa sustavom, oduševljeno je pričao o tome što se sve može, a onda se prebacio na to kako su genijalni ljudi koji su sve to pokrenuli. Kako uz sve pripremaju i super tulum-.

- Zna li tko je nastupio na zadnjem partyju na kojem sam ja bio? KOOL AND THE GANG!

Reakcija polaznika bio je potpuni muk, koji je prekinuo jedan glas pitanjem: Zar su oni još živi?

Neugodnu tišinu prekinula je Laura pričom o tome kako kompanija funkcionira. Podsjetila ih je na groznu tragediju i tsunami u Aziji prije dvije godine.

- Svi se toga sjećate, zar ne? Svi su mediji javljali o tome. I mi smo o tome izvještavali, naravno. Prvi dan o tragediji, poginulima, no drugi smo dan počelo pisati o tome kako bi naši klijenti, bogati bankari i ulagači, na toj situaciji mogli zaraditi, rekla je uz ponosan osmijeh. Maja je bila zatečen i zbunjena, svjesna da nikada neće biti takva.

Nakon tečaja se vratila u Zagreb i počela raditi. No, nevjerojatni su pozivi bili neizbježni. Tako je jednog jutra nazvao čovjek iz sportskog ureda u Londonu.

- Navodno ima u vašim novinama priča o nogometašu koju nisi prenijela.

- Pogledat ću, kaže Maja. - Da, evo na zadnjoj stranici je priča o tome kako je kupio sportski auto za koji možda nije platio porez. Totalno tabloidsko lupetanje.

- Da, ali oni igra za Liverpool.

- Ma, znam. Ali, nema izvora, što sun as učili da je jako bitno, a i prije par tjedana je bila slična priča o jednom drugom sportašu...

- Da, ali on igra za Liverpool, ponovio je glasom u kojem je bilo jasno da je to jedino važno. Da igra za neki drugi ili pogotovo lokalni klub, koga briga, ali on igra za Liverpool. Kako ti nije jasno da je to zato jako važno?

- Ok, prenijet ću, rekla je poražena.

A onda se počelo približavati ljeto i uslijedili su pozivi tipa: - Zovem iz berlinskog ureda. I baš bih ljetovao u Hrvatskoj.

- U redu, kaže ona.
- Pa, gdje da idemo?
- Ovisi što želiš, kaže Maja, zbunjena zašto on to nju pita.
- Moja kći želi toplo more, kaže on, kao da je to nešto najsladše što se ikada moglo čuti.
- Pa, zapravo, bilo gdje, kaže ona, a u glasu joj se moglo pročitati: – U Zagrebu sam, ne na obali, ne poznajemo se i, najvažnije od svega, ne radim u turističkoj agenciji. Naime, nije ovo bio prvi poziv takve vrste, a znala je i da nije ni posljednji.
- Dobro, rekao je on uvrijeđenim tonom i prekinuo vezu.

Nakon takvog dana, i mnogih drugih sličnih, bilo je nužno otići s takvog radnog mjesta. U novim okolnostima bilo je moguće čak i popiti piće s prijateljem, Borisom.

- MarKo Polo? Marko Polo?! Zezaš ne.
- Ne, ne. Ozbiljno ti kažem. Morate prodati brodogradilišta, EU vam je to rekla. Morate kako bi zaključili pregovore. Ukratko, ja im kažem da se to neće dogoditi tako brzo, ajko se uopće i desi. Ne. EU vam je rekla, morate. Odmah. Moraš o tome napisati veliku priču.

I tako ja odem u Rijeku. Pričam s radnicima, sindikalistima, stručnjacima. Saznam koliko ljudi radi u brodogradilištima, koliko imaju kooperanata, koliko nezaposlenost očekuju ako se stvarno sva postrojenja prodaju, koje još probleme možemo očekivati. Napišem proču kako je to višestoljetna tradicija i sve što ide. I pošaljem ju. No nisu zadovoljni. Kako će privući čitatelje koji ne znaju ništa o Hrvatskoj.

- Bivšoj Baltičkoj republici?
- Tako je. Pa kreću pitanja. Višestoljetna tradicija? Jeste li možda radili brodove za Španjolsku Armadu? Ne, mislim da su ih gradili Španjolci. Poznati ratni brodovi? Pa, i ne. Spomenem Szent Istvana iz Prvog svjetskog rata, to im nije zanimljivo. Malo bi da pišem o Titovom Galebu, no ni to ih baš ne privlači. Nakon nekih pola sata razgovora, pojavio se MarKo Polo.
- To je to! Kažu oni. Ali, možda je bio rođen na Korčuli, a možda i

u Italiji, nitko ne zna, kažem ja. Ali, nema veze. I tako moja priča o prodaji hrvatskih brodogradilišta zbog ulaska u EU, mogućoj nezaposlenosti i prosvjedima radnika, uništavanju tradicionalnih postrojenja koja će se pretvoriti u nešto drugo, ovisno o tome tko ih kupi, počinje s Markom Polom. Potpišu mene i baš ih briga, Kao i s Papom.

- Papom? Sad znam da izmišljaš.

- Ma ne. Da barem. Sjećaš se kada je Ivan Pavao II bio kod nas posljednji put. Bio je početak lipnja, velike vrućine.

- Sjećam se dobro.

- Uglavnom, misa u Osijeku je bila na aerodromskoj pisti, bilo je jako vruće i dvoje je ljudi umrlo od vrućine. Napišem ja priču, ta tužna vijest je bila samo dodatak, na kraju teksta. Zove žena, kaže sve je ok, osim... te smrti, znači jako je vruće bilo? Da. Je li to možda najtopliji lipanj do sada. Pa, tek je počeo, možda imaju podatke za svibanj. I, nazovem ja DHMZ I stvarno, bio je to najtopliju svibanj u posljednjih 20 godina. Otprilike, ne sjećam se točno.

Nazovem ju i to joj kažem. Veli ona, znači možemo reći da je ovo najtoplije ljeto u posljednjih 20 godina. Misliš proljeće, pitam. Ne, svibanj, lipanj i srpanj se smatraju ljetom, kaže ona meni svojim otmjenim engleskim naglaskom.

- Ali, ljeto počinje 21. lipnja, kažem ja.

- Možda u tvom dijelu svijeta, ali svibanj, lipanj i srpanj se smatraju ljetom.

- Pa, priča se događa u mom dijelu svijeta. Uostalom, situacija je ista u cijeloj sjevernoj hemisferi planeta Zemlje. To se uči u osnovnoj školi, kada se mijenjaju godišnja doba i zašto. Odmah nakon što te nauče zašto dan postaje noć. Nisam to rekla, jer sam znala da neće imati željene rezultate.

Tako je i bilo. Ipak je ona Engleskinja, što automatski znali da je bolja i pametnija od drugih, posebno nekog iz bivše Baltičke republike. Napisala je što je mislila, potpisala mene i točka, veli Maja uz tužan osmijeh.

- Ne mogu vjerovati. I ona je urednica, pita Boris.

- Naravno.

- O Bože. A ne možeš ju ni gađati nečime preko telefona. A kako ti je sada?

- A znaš, lokalna tvrtka, lokalni problem. Ne putujem toliko, osim privatno. Ali ionako nisam imala vremena razgledavati gradove u koje su me ovi slali. Plaća je manja, ali sam zadovoljna. Nitko mi ne objašnjava što se stvarno dogodilo, niti što bih trebala pisati i kako. Nije ni ovdje banjo, naravno, ima problema, ali druge vrste. I ne odnose se prema meni kao da sam upravo izašla iz pećine.

- U to ime, živjeli! Kaže Boris i podigne čašu.

- I za MarKa Pola, veli Maja uz osmijeh.

NEPODNOŠLJIVA LAKOĆA PUTOVANJA

Ivana Čagalj

Putovati je lako.

Biti jednako u točkicama bubamare na jagodici u rodnom selu i u točkama kolumbijske velike mačke koja se izležava uz obale Amazone. Koja te gleda s TV ekrana. Koju, ako se malo potrudiš, možeš osjetiti na koži, kako se mili, i godi ti, ništa manje od bubamare.

Putovati je lako. Apsorbirati destinacije kao tablete za lakšu probavu na biljnoj bazi.

Lako. I prirodno.

Dobiti opekotine po lopaticama skupljajući travu negdje na krškom suncu, nositi breme, suho i nabacano, čupavo. I jednako teško kao pozirati profesionalnoj fotografkinji u kraju odakle dolazi Heidi, teško kao ručna prtljaga o zapešću na engleskom aerodromu tako velikom da te vlakić vozi do izlaza. Gate 34.

Putovati je lako i ako to malo češće radiš, više ti mozak ne kvočka pred zoru, ne dodijava ti pitanjima gdje je ormar-gdje su vrata-koji je ovo grad-kad se moram ustati i zašto-koji je dnevni red, i tako. Taj mentalni salto više mu dođe kao rekreacija, kao igra.

Putovati. Lako.

Ako u sebi носиš tisuću malih svjetova, onih koje si dotakla i koji su tebe takli, kao suvenir, kao poklon, kupljen tvojom ili tuđom rukom, narukvica iz Kenije, kopča za kosu iz Grand Canyon, Shakespearov straničnik, portugalska rakija, privjesak za Vespu.

Ako носиš i one zametke, one koje tek valja propupati, proputovati, i koji se komešaju u tebi i čekaju svoj red.

Lako.

Ako ti je od početka univerzum istetoviran po unutarnjim organima i ako je svaka rupica jednako domaća. I sasvim tvoja.

Nevjerojatno koliko su Švicarci posljednjih nekoliko dana ljubazni

prema meni. Prolaznici se ispričavaju, a ja im stala na put, službenici na kolodvoru zadržavaju red odgovarajući na moja blesava pitanja, neki dragi ljudi izjavljuju nešto tipa da imam izvanredan osjećaj za ljude, da me uvijek skeniraju ne iz zla srca, nego da nauče kako se treba obući (majkemi), vozikaju me u doba kad ima vlakova, upozoravaju kad putujem sama, a pojavio se i jedan gospodin, ono baš posebni, u vlaku (a gdje drugo, a o čem slijedi podugačak izvještaj u sljedećem FB javljanju). Čak sam dobila poziv za tečaj swinga i večeri poezije. I poziv vozača CRB-a (dostupnih kao papa, Obama ili moj brat kad je na terenu) da se ne brinem, da će mi stati u Bellinzoni, i eto samo što nisu. Mislim da je Švicarska nanjušila da se vraćam kući. I sad se pitam što će biti dogodine u ovo doba kad se budem vraćala za stalno. Ljubaznost će teći kao Lindtova čokolada ispod šoferšajbe na suncu.

PRIJEVOD

I Am Afraid to Admit You Exist
(the graffiti inscribed on the wall of a building in
Meje)

Autorica: Sara Kopecký

Prevoditeljica: Melita Anušić

1

It all happened in a moment. But back then I did not know that a moment could last for years, even a lifetime if you allow it.

We were young. It was all too much: too many people, too much alcohol in our blood, too strong belief we were invincible. Then came the darkness. The life split into before and after.

If I were to write an autobiography, it would begin and end with single expression: "If only..."

If only we hadn't drank that much. If only I hadn't gotten behind the wheel. If only you hadn't gotten into the boot of the car. If only the truck hadn't collided with the tiny Fiat and crashed into its back side. If only you were still able to walk. If only.

I hear that you've gotten into college. That you are doing better now. That you are still with him. But I see the unspoken accusation in the eyes of your sister. And I lower my head, because I know it is my fault.

I remember the last light-hearted day: it was the day before the accident. The end of summer was painted orange; the sullen beauty of the dying nature contrasted our laughter. Your boyfriend played the guitar. And you weren't aware that that would be the last time you danced barefoot in the sand.

I am afraid that I will never stop reliving that moment in my head. I am afraid to admit you exist, and that, in your wheelchair, you are dreaming about the last sunny day and the sand beneath your feet.

2

After some time, the questions disappear.

Then comes the silence. And never have two strangers averted their eyes more inconspicuously than the two of us on that spring morning. We exchanged barely noticeable nods, like involuntary jaw spasms. Posthumous muscle jolts.

I imagine that my friend were here. She would ask me: who is that?

I think about that question because, countless times, I have asked myself the same thing. But it is all in my mind, my friends know very well who you are to me, and who you will never be.

I spread my rustling white sheets under the wintry sun, my hands still gently trembling from our yesterday's encounter. On a building across from mine someone wrote: I am afraid to admit you exist.

I imagine having written that myself. I would have definitely used red instead of black ink. I imagine you walking down my street. First observing the graffiti, then lifting your head and looking at my window. I imagine you smiling at me. Gratefully, I smile back at the void.

If someone had told you how short we would last, would you have slowed down? Would you have rewinded that silly movie we watched in silence and asked me instead: what do you think the stars are made of? If you knew the end was near, would you have filled all those silent moments on the phone and our long waits at the bus stops differently?

Would it make any difference?

I am afraid that this city has hidden your eyes, your lips and your footprints away from me. I am afraid of looking at the world and seeing only what is lacking from it. I am afraid to admit you exist.

3

I wake up at 6 a.m. each morning. I lift my head first, then my shoulders, and finally my entire torso.

Then I sit on the bed and slide my feet into the grey slippers I placed there the night before. Slowly, followed by the squeaky sound of the bed slats, I get up. I am not to get up quickly if I want to avoid falling. That's what the doctor says.

I lay the coffee pot filled with water onto the cooktop to heat it up. I add a tablespoon of sugar and stir five times for it to melt. Once the water has boiled, I add coffee and stir five more times. I move the coffee pot back onto the cooktop until a small volcano arises from the inside, then I add several drops of cold water and leave it to settle. I reach for the mugs. At first I take two, but then I remember. I put one mug back onto the shelf, your mug, the cyclamen one. I hear the ticking of the wall clock and my deep breaths.

Maks wakes up as soon as he hears slamming in the kitchen. I take a can from the counter and spill its content into his bowl. While he's eating, I'm drinking coffee with a lot of milk which I have dipped the remains of yesterday's bread in. After breakfast, I get ready and grab Maks' leash. Snorting, he wobbles over to me and we set out on a walk. We don't walk for too long. Neither I, nor he, are what we once used to be. My daughter invited me for a lunch, but I declined because I had nowhere to leave Maks. She hates dogs. She says they are too much fuss. I am thinking about what to make for lunch today. I remember there's some chicken for soup in the freezer. That's one of the rare meals I can cook, and soup is healthy, I am just not supposed to add too much salt. That's what the doctor says.

Maks and I are nearing the end of our walk. Before we go upstairs, I take a quick glance of the graffiti on the neighbouring building: I am afraid to admit you exist.

4

You would always get me the wrong sized clothes. Then you would marvel at how they, being that tight, wouldn't fit. Maybe you thought I were smaller. Maybe you wished I were smaller. That less

time had passed, that there were fewer moments you only saw photographs of. That you could avoid feeling guilty for everything that you missed. You may have created me, but you didn't create the whole world. You are proud of my achievements, although I don't understand why, since you didn't contribute to them at all, except for the right combination of genes and just sufficiently unhappy childhood to stop me from taking my life away, while still leaving enough material for me to create art. If kangaroos hadn't been born blind, it would be much more difficult to get them back into the pouch. I can see clearly now. It's been a long time since I were jumping after that kangaroo in Maksimir. You say that photograph of me is your favourite. I don't ask if you like the one you see in the mirror each morning. On my way home from class, I take a quick glance of the words: I am afraid to admit you exist. Did you write that, dad?

5

"It's alright", I tell myself. "No one can hurt you now".

But painful images still live in front of my eyes.

There are times when my memories don't trouble me, but that passes all too quickly. The pain feels like a heavy burden on my chest, and each new breath is a never ending struggle for survival.

I don't know how I found the strength to leave. At that moment, my body was smarter than me. It knew exactly what to do. I didn't take my clothes nor my books. I didn't even take my purse. I just left, as in a trance. I felt my feet move across familiar dusty road, asking one another: where are we going? The answer came when I found myself in front of my parents' home.

Now I spend my days trying not to think.

Yesterday I met a guy whose haircut reminded me of yours. Immediately, my heart started pounding heavily, and the palms of my hands became sweaty. Every muscle in my body tensed as if ready to fight for dear life. And then I realised it wasn't you. Instead of relief, I felt anger. Who are you to invade my mind like that?

That just the thought of you gives me an adrenaline rush? That because of you I no longer answer calls from unknown numbers, and entire streets are closed for me because I know I might see you there? Why would I ruin my life because of you?

I am afraid to admit that you still have power over me. I am afraid to admit that it wasn't just a bad dream. I am afraid to admit you exist.

6

There are moments in life you can remember only during a long night train ride, when your whole life is running in front of your eyes like the roads of an unknown town. Most of it is blurry, but every now and then, some places, some occurrences, some people grab your attention. You remember the warm, brown eyes which looked at you as if they saw light for the first time. And then you get scared. Scared that you might have missed your stop, that you had to get off the train at some other place, but there's no stopping now, the train is moving on and the only thing you can do now is to stay till the last stop. I will be late home for dinner again. She will get angry again. And I will say things that will make me hate myself just to silence her rage. If only I weren't a coward. If only I hadn't ran away from your brown eyes. If only I had never made them cry. But there's no turning back now. If I were honest with myself, I wouldn't be able to handle the life I'm living. That's why I lie, and each day I get better at it. I lie to myself. I lie to her. And I try not to think about you who I've hurt with my selfishness. On my way home I am passing the graffiti: I am afraid to admit you exist. It feels as if the entire universe is pointing at me, saying: that's him! That's the poor wretch!

7

The alarm wakes me up after five hours of tossing and turning. I get up quickly and start going around my day. My life consists of a number of tasks that need to be fulfilled to keep their worlds from

collapsing. I cook tea for them, bring cereals and milk, get the clothes they'll wear today ready. He goes to the kindergarten, she goes to school. I force them to eat, brush their teeth and put clothes on. I realise that in the meantime I've also drank coffee and washed my face, although that moment is blurry to me. I take them to school, then proceed to work. Next to the computer I see a picture of them, as well as the one she drew and wrote "I love you mum" in large, zigzagging letters. My phone rings: mum. I am busy right now, I'll get back at you later. Half way through my work day I reach for the second cup of coffee. No matter how much coffee I drink, I fall asleep as soon as I get into the bed. You have problems falling asleep, so you eat wafers, listen to Catholic radio station, and pray for all of us. Despite all my failures, I am certain that, if heaven exists, you've secured me a place there with your prayers. These days I am uncertain about everything. At the end of the work day I go home carrying heavy bags filled with groceries in my hands. I take a quick glance of the words on the wall: I am afraid to admit you exist. I remember the phone call, and your mild, patient face. Shame takes over. I juggle bread, milk, yogurt and oranges, take the mobile phone out of my pocket, and dial your number.

8

Dad said we shouldn't lose hope because miracles happen, but mum is sick again. I was happy when they told her she was doing better, but now they look at the test results again and say nothing. They tell me nothing, that's why I think she is not doing better. Dad has been unemployed for years now, which is good because he can be with mum all the time, but also bad because he still needs to pay for her treatment. I asked my dad if I could do anything to help. He just gave me one of his weird smiles and told me not to worry. Mum always tells me that education is the most important thing. We went on an excursion two years ago. When I brought the paperwork home, my dad frowned, and mum looked sad. For the next couple of days all my friends would whisper but would stop speaking as

soon as I'd approach them. That really annoyed me, but soon I discovered what the deal was. During a recess, my catechism instructor called for me and informed me that my classmates gathered the money so I could go to the excursion as well. In a lowered voice she murmured something related to my mum. I thanked her, she smiled at me and said: thank our dear Lord. I nodded and left. The smell of her lemon hand cream remained in my nostrils. I am afraid to think that there is a God, but he doesn't want to help my mum. If he thinks he can buy me off with an excursion, he is very wrong. It's easier for me to think there's no one up there than to think he doesn't care about what happens to us. After school I take an ink spray, and draw a graffiti on our building. A couple of days ago I watched a movie about people lost in the open sea. They took the rockets and fired red lights into the sky, and thus were saved. Maybe my graffiti will be a sign for Him. Maybe everything will be better now.

